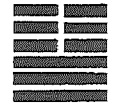

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2012. GADA 10. JŪLIJS ● Nr. 51 (8226) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,53

**NEAIZMIRSTIET
ABONĒT
«NOVADNIEKU»**

Abonēt var
«Latvijas Pasta»
nodaļās,
pie pastniekiem,
«Novadnieka»
redakcijā
Brīvības ielā 14,
Preiļos, un interneta
mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadaļā «Abonēšana».

**Abonējiet šodien
un saņemiet
"Novadnieku"
pēc piecām
dienām!**

**Būt vai nebūt
darba burtnīcām**

4. lappusē

**Tikai šeit —
Preiļu novadā**

5. lappusē

**Stārķu pilsētā —
Staicele**

8. lappusē

Vieniem — sliktais, pašam — sirdslieta

● Ūdens, zivis, meži, dzīvnieki, gaiss, — tie ir resursi, ko cilvēkam dod daba, taču tie jāprot izmantot taupīgi, neizšķērdējot un neiznīcinot velti, kā arī rūpējoties, lai tie atjaunojas. Šogad Livānu novada dome nodibināja jaunu štata vienību — vides aizsardzības inspektorātu, kuram kā galvenais pienākums uzticētas rūpes par novada mežos un ūdeņos dzīvojošo radību, par to, lai dabas dāvanas tiktu izmantotas saudzīgi, ievērojot valstī pastāvošo likumdošanu un pašvaldības teritorijā spēkā esošos lēmumus. Kas padarīts pirmajos darba mēnešos, ar kādām problēmām nācies saskarties, kādi jautājumi ir amatpersonas kompetencē, — par šīm un citām lietām "Novadnieks" lūdz pastāstīt Livānu novada vides aizsardzības inspektoru Viktoru Piļščikovu.

No Livānu ūdenskrātuvēm izceltie nelikumīgie tīkli ar bojāgājušajām zivīm apliecina malu zvejnieku noziedzīgo attieksmi pret dabu. Foto no V. Piļščikova personīgā arhīva.

» Turpinājums 2. lappusē.

NTSP atbalsta koncepciju par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības sasaisti ar nodokļu nomaksu

5. jūlijā, Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) sēdē atbalstīja Veselības ministrijas izstrādāto koncepciju par plānveida veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības sasaisti ar nodokļu nomaksāšanu, ziņo Maija Lāce, Valsts kancelejas Komunikācijas departamenta vecākā referente.

Dalībpuķes vienojās, ka tiks turpināts darbs pie koncepcijas izstrādes, tajā skaitā izvērtējot, cik lielu nodokļu daļu iekļaus veselības aprūpes budžetā un cik lielu summu vajadzēs maksāt nodokļu nemaksātājiem, lai saņemtu plānveida pakalpojumus. Veselības ministrija uzsvēra, ka obligātās veselības apdrošināšanas koncepcijas projekts paredz, ka neatkarīgi no nodokļa maksāšanas, iedzīvotājiem tiks nodrošināts valsts apmaksātais medicīniskās palīdzības minimums. Tāpat tika atzīts, ka jaunā veselības aprūpes finansēšanas sistēma motivēs iedzīvotājus maksāt nodokļus, tādējādi sa-

mazinot ēnu ekonomiku.

Sociālie partneri un valdība vienojās par minimālās mēneša darba algas saglabāšanu pašreizējā 200 latu apmērā, lai veicinātu mazāk kvalificēto bezdarbnieku pēc iespējas ātru integrēšanos darba tirgū un strukturālā bezdarba riska mazināšanu.

Tāpat sēdes dalībnieki pieņēma zināšanai informāciju par aktualizētajām makroekonomisko rādītāju prognozēm 2012. – 2015. gadam. Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) atbalstīja virzību uz Māstrihtas kritēriju izpildi, radot iespēju iestāties Eirozonā 2014. gadā, kā arī virzību uz Latvijas starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanos, uzlabojot nodokļu politiku un biznesa vidi. Tāpat LDDK puda atbalstu papildus budžeta finansējuma piešķiršanu 2012. gada valsts budžeta grozījumos atsevišķām nozarēm, tomēr strikti saglabājot virzību uz budžeta deficita kritērija izpildi.

Minimālā alga 2013. gadā paliks nemainīga — 200 latu

Nacionālās trīspusējās sadarbības padomē atbalstīja, ka minimālās mēnešalgas apmērs nākamajā gadā paliks nemainīgs — 200 latu. Labklājības ministrija uzskata, ka mēnešalga ir jāaglabā 200 latu apmērā, lai nākamgad veicinātu mazāk kvalificētu darbinieku integrāciju darba tirgū.

Tas nozīmē, ka iedzīvotāji, kuri saņem valsti noteikto minimālo mēnešalgu, «uz rokas» saņem 144,75 latus, kas šī gada aprīlī bija 82,3% no iztikas minimuma jeb 175,78 latiem. Sanāksmē Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības vadītājs Pēteris Krīgers sākotnēji uzsvēra, ka par minimālās algas apmēru ir jārunā kompleksi, kopā ar jautājumu par neapliekamā minimuma apmēru un atvieglojuma par apgādībā esošu personu apmēru. Savukārt premjerministrs Valdis Dombrovskis norādīja, ka šos abus jautājumus skatīs 2013. gada kontekstā un darba devējiem ir jau tagad jāzina, kāds būs minimālās darba algas apmērs nākamajā gadā. Labklājības ministrijas pārstāvji norāda, ka ir jāzina minimālā stundas darba likme no 1,189 latiem uz 1,203 latiem. Kā skaidro ministrija, likme jāizmaina, jo nākamajā gadā darbiniekiem, kas strādā normālu darba laiku, ir 1995 darba stundas un gada vidējais stundu skaits ir 166,25 stundas. Salīdzinājumam — pagājušajā gadā darba stundu skaits bija 168,17. Salīdzinājumā ar pārējām Baltijas valstīm, Igaunijā minimālā mēnešalga ir 203 lati, bet Lietuvā tā ir mazāka nekā Latvijā — 162 lati.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Vēl divus gadus par bērnu maksās astoņus latos mēnesī

Vēl divus gadus Labklājības ministrija (LM) nav plānojuši mainīt ģimenes valsts pabalstu, kas ir astoņi lati par bērnu, taču izmaiņas sagaidāmas no 2015. gada, kad par otro un trešo bērnu šis valsts pabalsts būs lielāks. Vecāku organizācija «Māmiņu klubs» pozitīvi novērtē izmaiņas, bet norāda, ka uz tām tomēr jāgaida pārāk ilgi. Ko darīt ar ģimenes valsts pabalstu, tika diskutēts jau iepriekšējā ministra laikā. Tika pat izstrādāti vairāki varianti, taču līdz galīgajam lēmumam netika nonākts. Šī brīža iecerētais sasauca ar tolaik piedāvāto vienu no reformas variantiem. LM Sociālās apdrošināšanas departamenta direktore Jana Muižniece informē, ka ministrijas sagatavotie priekšlikumi paredz turpināt izmaksāt ģimenes valsts pabalstu 2013. un 2014. gadā pašreizējā apmērā – astoņus latos par katru bērnu vecumā no gada līdz 19 gadiem. Savukārt no 2015. gada 1. janvāra plānots atjaunot ģimenes valsts pabalsta apmēra diferenciāciju atkarībā no bērnu skaita ģimenē. «Tas nozīmē, ka ģimenes valsts pabalsta apmēru par pirmo bērnu ģimenē nosacītu Ministru kabinets, par otro bērnu ģimenē ģimenes valsts pabalsts būtu divas reizes lielāks, bet par trešo un nākamajiem bērniem – trīs reizes lielāks nekā par pirmo bērnu ģimenē», paskaidroja Muižniece. Pabalsta apmērs par pirmo bērnu varētu saglabāties astoņu latu līmenī.

Latvijas brūnā izmirst

Iespējams, pavisam drīz tradicionālās Latvijas brūnaļas varēsīm skatīt tikai pastkartītēs vai atsevišķās saimniecībās, kas iesaistījušās ģenētiskās daudzveidības saglabāšanas programmā. Šobrīd Latvijā ir vairs tikai 123 govīs, kurām pasē ierakstīts – tīršķirnes Latvijas brūnā, raksta "Latvijas Avīze". Latvijas brūno govju šķirne ir pārmaiņu procesā, lai kāpinātu izslaukumus un uzlabotu eksterjeru, tā tiek aktīvi krustota ar citām saderīgām šķirnēm. Jaunā tipa Latvijas brūno, tāpat kā Lietuvas un Igaunijas nacionālās govju šķirnes, iecerēts turpmāk dēvēt vienā vārdā – Eiropas sarkanā. Latvijā ir gatava pārveidot šķirnes nosaukumu, jo tas visprecīzāk atbilst selekcijas principiem Eiropā, taču pagaidām katra valsts grib paturēt savu nacionālo nosaukumu, kam ir ļoti liela emocionāla nozīme. Latvijas brūnā kā vietējā govju šķirne apstiprināta tieši pirms deviņdesmit gadiem – 1922. gadā. Veicot Latvijas brūnās ģenētisko analīzi, zinātnieki secinājuši, ka tā ir samērā tuva radniecība Latvijas zilajai govij, bet vistuvākā radniecība tai ir ar Lietuvas sarkano govī.

«Saskaņas centram» reitinga kritums

"Latvijas fakti" jaunākie dati par partiju popularitāti šī gada jūnijā izpelnījušies diezgan lielu publicitāti tieši tāpēc, ka atklājies – kaut kas tur ir sācis plaisāt. Pēc ļoti ilgiem laikiem partiju reitingu pirmajā vietā nokļuvusi "Vienotība" (18,5%), bet "Saskaņas centrs" (14,7%) atkritis uz otro vietu. Tālāk seko attiecīgi Zaļo un zemnieku savienība – 8%, Nacionālā apvienība – 6,8%, Reformu partija – 2,6% un PCTVL – 2,3%. SC kritiens, vienlaikus iezīmējās ar PCTVL atbalstītāju skaita pieaugumu. Turklāt Vladimirs Lindermans tūlīt pat pastēdzies paziņot, ka viņa izlotā partija pašvaldību vēlēšanās cerot saņemt 30% balsu. Jājautā – vai saskaņieši paši šobrīd netiecas pēc uzmanības vai viss var mainīties, kad pienāks laiks rotāt eglīti.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Vieniem – sliktais, pašam – sirdslieta

Sākums 1. lappusē.

Papildina zivju krājumus

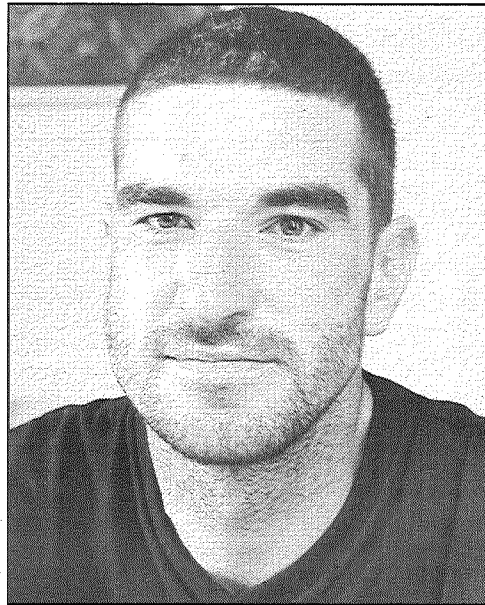
Manos darba pienākumos pats galvenais uzdevums ir malu zvejniecības apkarošana Livānu novadā, kurā ir gan vairāki ezeri, gan upes, ieskaitot Daugavu un Dubnu, un tāpēc darba netrūkst. Tāpat jābrūvējas par to, lai upju un ezeru krasti netiktu piesārņoti ar atkritumiem, lai pie ūdenskrātuvēm netiktu mazgātas automašīnas vai citi transporta līdzekļi, – stāstīja Viktors Piļščikovs, atklājot, ka jāpārzina visi jautājumi, kas saistīti ar apkārtējo vidi.

Savā darbībā viņš vadās no attiecīgiem ministru kabineta noteikumiem, kas reglamentē maksšķerēšanu, rūpniecisko zveju un citas cilvēku darbības attiecībā uz vides resursu izmantošanu. Arī Livānu novada domes saistošajos noteikumos, ar ko katrs interesents domē var iepazīties, noteikti iedzīvotāju pienākumi attiecībā uz apkārtējo vidi.

Kamēr Viktors Piļščikovs vēl nebija pašvaldības amatpersona, viņš šajā teritorijā darbojās kā Valsts vides dienesta pilnvarota persona – kā sabiedriskais inspektors, kas strādā bez atalgojuma, tāpēc nevarētu teikt, ka novada iedzīvotājiem, īpaši tiem, kas ignorē dabas resursu izmantošanas noteikumus, viņš būtu nepazīstams. Livānu novadā dzīvoju jau četrus gadus, un visu šo laiku pēc savas iniciatīvas esmu cīnījies pret dažādiem pārkāpumiem, stāstīja inspektors. Redzot, cik daudz šajā lietā darāmā, ar ierosinājumu par oficiālas štata vienības izveidošanu devies uz Livānu novada domi, kur guvis atbalstu. Vēl jo vairāk tāpēc, ka viņa mērķi ir tālejoši, – ne tikai apkarot dabas resursu postītājus, bet arī rūpēties par to papildināšanu, papildinot zivju daudzumu Livānu novada ūdenstilpnēs. Šajā virzienā kaut kas jau paspēts izdarīt, – maijā Jersikas ezerā ielaisti zivju mazuļi, – 110 kilogrami līņu, 100 kilogrami karūsu. Iecere īstenota sadarbībā ar Livānu novada domi, kas mazo grantu projekta ietvaros piešķīra finansējumu, jo arī Jersikas ezers ir tās īpašums. Livānu novada ūdenskrātuvēs tas nekad nebija darīts. Arī nākamajā pavasarī paredzēts novada ūdenos ielaist zivju mazuļus, finansējumu šim nolūkam iegūstot ar Zivju fonda atbalstīta projekta palīdzību. Bet projekta prasībās ir priekšnoteikums – zivīm nodrošināt aizsardzību.

Malu zvejnieki kaitējums dabai ir milzīgs

Inspektoru domes kabinetā tikpat kā nesameklēt, jo pārsvarā viņa darba laiks aizrit, reāli sekojot tam, kas notiek pie ūdeņiem. Iedzīvotāju atbalsts viņa darbībai esot liels, īpaši no maksšķerēniekiem, kas ievēro visas noteiktās zvejas prasības un nereti sniedz informāciju par pamanītajām nelikumīgajām darbībām. Katra šāda ziņa tiek pārbaudīta, un visbiežāk izrādās, ka tā ir patiesa. Necenšos uzreiz no ūdens izcelt atklātos nelikumīgi izliktos tīklus, bet pūlos sagaidīt tiklu īpašnieku un par pārkāpumu sastādīt aktu, teica inspektors. Tikli mūsdienās maksā smiekla naudu, un nekāds lielais zaudējums par to izcelšanu īpašniekam nerastos. Toties sodu par nelikumīgu zvejošanu var uzlikt no 200 līdz 500 latu apmērā. Daugavā zvejošana ar tīkliem aizliegta vispār. Šajā sezonā sastādīti divi akti, bet no upēm un ezeriem izņemto tīklu garums pārsniedz divus kilometrus. Malu zvejnieki ir piesardzīgi, cenšas izvairīties no nepatīkamās tikšanās ar inspektoru, darbojas sle-

● Livānu novada vides aizsardzības inspektoram Viktoram Piļščikovam dabas resursu aizsardzība ir sirdslieta. Foto: A.Šņepsts

peni un ir grūti pieķerami. Katrs viņu loms – vismaz 100 kilogrami nozagtu zivju. Izceļot nelikumīgi ieliktos tīklus, ja arī to īpašnieks nav pieķerts, vismaz tiek pārtraukta tālāka zivju iznīcināšana. Nereti tīkli ir piesieti pie krastmalas krūmiem. Tajos sapinas un, nespējami atbrīvoties, iet bojā putni. Atpūtnieku kompānijas, kas pie upes izklaidējas ar alkoholu, reizēm ieliktos tīklus neizņem pārlietā reibuma dēļ, bet pēc tam neatrod vietu, kur tie ielikti. Ilgākā laika posmā tajos iet bojā ļoti daudz zivju.

Vides aizsardzības inspektors rīko arī plānveida pārbaudes, ar laivu izbraidot upēs un pārbaudot, vai visiem maksšķerēniekiem ir maksšķerēnieku kartes, vai tiek ievēroti noteikumi par zivju izmēriem un lomoš nav mazo zivtiņu, vai kāds pie upes nemazgā automašīnu. Esot vairākas tādas vietas, kuras bieži izmantojot autiņu tīrīšanai, tām uzmanība tiek pievērsta pastiprināti. Šādos gadījumos vainīgais tiek izsaukts uz novada domes administratīvās komisijas sēdi un par pārkāpumu tiek uzliktas sods līdz 50 latiem.

Viktors Piļščikovs uzsvēra, ka cieša sadarbība izveidojusies ar policiju. Daļai no sabiedrības, kas negrib ievērot likumus, vides aizsardzības inspektors ir vēl lielāks bieds nekā policists, esmu sliktais, viņš teica. Rīkojot plašākus reidus, līdz tiek aicināti arī policijas pārstāvji, kā arī novada domes civilās aizsardzības speciālisti. Inspektors mēdz izmantot gan savu, gan domes īpašumā esošo laivu. Pašvaldība piešķirot degvielu plānotajiem reidiem laivai, norīkojot automašīnu izbraidumam.

Atkritumus – paredzētajā vietā

Darba pienākumos ietilpst arī kārtības uzraudzīšana atkritumu jautājumos. Jāseko, lai no privātā sektora pie daudzstāvu namu mikrorajonos izvietotajiem konteineriem nenonāktu vecas lieltārtas mēbeles, kas īpašniekiem jānogādā uz komunālā dienesta noteiktu vietu. Iespējams, ka atkritumu apsaimniekošanā gan vajadzīgi citādāki noteikumi, jo, ja cilvēks nedrīkst savu veco divānu atstāt dzīvesvietai tuvākajā atkritumu savākšanas laukumā pie konteineru, viņš to aizvedīs uz tuvāko mežu, un vides inspektors tāpat katram klāt neizstāvēs. Bet šāda kārtība ieviesta arī citās pilsētās, un noteikumi jāievēro visiem, kaut arī loģika te nav saskatāma. Varbūt biežāk būtu jāriko iz-

braukumi pa noteiktiem maršrutiem lielgabarīta atkritumu savākšanai.

Viktors Piļščikovs dodas izbraidumos arī uz Jaunsilavu ezeriem, uz Rožupes pagastu. Arī Vārkavas novada pašvaldība izteikusi vēlmi, lai pie viņiem amatu savienošanas kārtībā darbotos inspektors, kas liktu "pierauties" malu zvejniekiem.

Inspektora darbā pats nepatīkamākais ir noziedzīgā darbībā pieķerto cilvēku emocijas. Cietusi arī viņa automašīna, kurai mērķtiecīgi tika izdauzīts stikls. Tas gan bija tajā laikā, kad ar malu zvejniekiem Viktors karoja sabiedriskā kārtā. Kaut toreiz par darbu viņam nemaksāja, viņš darbojās aiz savas pārliecības, cienot dabu un tās bagātības. Nevarēju noskatīties, ka upē ir aizmirsti tīkli ar bojā gājušām, pūstošām zivīm, viņš saka. Maksšķerēniekam kopš bērības par to sāpēja sirds, viņš nolēma ko darīt

lietas labā un pieteicās speciālos vides inspektoru kursus, kaut arī "maizes darbs" tolaik bija saistīts ar privāto autoservisu. Uzņēmējdarbība tagad nomainīta pret darbu pašvaldībā, un pašreizējie pienākumi ir viņa sirdslieta.

Jaunajai paaudzei māca pareizu attieksmi pret dabu

Vispatīkamākie pienākumi ir saistīti ar skolu jaunatnes audzināšanu. Inspektors ir apmeklējis novada skolas, audzēkņiem pastāstījis, ar ko nodarbojas, demonstrējis filmu par vides aizsardzību. Bērniem jāzina, kas ir likumīgi un pareizi, un dažu labu reizi jāsaprot, ka piemēram, vectēva vai cita pieaugušā darbošanās pie upes ir bijusi nelegāla, un viņi par tādu rīcību var tikt sodīti.

Viktors darbojas Jersikas pagasta mednieku un maksšķerēnieku biedrībā "Jersikas buks". Biedrība sagatavoja projektu un ieguva finansējumu Livānu novada jauno maksšķerēnieku skolas "Raibais asaris" izveidei. Tā nodibināta martā. Tika sagādāts inventārs gan ziemas, gan vasaras maksšķerēšanas nodarbībām. Jūnijā nedēļas garumā bērniem tika organizētas nodarbības: meža, ūdens, sporta dienas. Meža dienā lika slazdus un ķēra koku kaitēkļus, mācījās pazīt dzīvnieku ādas, nagus. Ūdens dienā maksšķerēja, brauca ar laivām pa Jersikas ezeru. Nodarbības bērniem patika. Līdzekļi to rīkošanai – ēdināšanai, kancelejas precēm, transporta izdevumiem bija iegūti no cita projekta, ko atbalstīja Lauku atbalsta dienests ar biedrības "Preiļu rajona partnerība" starpniecību. Novada jaunie maksšķerēnieki tika aizvesti arī uz Rīgas jauno maksšķerēnieku svētkiem Lucavsalā. Viktora jaunākais dēls Markuss maksšķerēnieku sacensībās savā grupā līdz piecu gadu vecumam ieguva pirmo vietu, no pieciem līdz desmit gadiem vidējais dēls Matīss – trešo, un tāda pati vieta bija vēl vienam novada pārstāvim – Artūram Bjalkovskim. Nākamajā mācību gadā "Raibais asaris" darbosies kā mobila maksšķerēnieku skola, kas ar savu inventāru varēs ierasties jebkurā novada izglītības iestādē un skolēniem mācīt, kā pareizi izmantot ūdeņu bagātības. Parāli tam visam Viktors Piļščikovs Jersikas pamatskolā kopš pagājušā mācību gada sākuma vada jauno maksšķerēnieku pulciņu.

L.Rancāne

RIEBIŅU NOVADĀ

Galēnu un Dravnieku skolu dejotājiem — jauni tērpi

Jaunos tautas tērpus jau iemēģinājuši un par labiem un ērtiem atzinuši Galēnu pamatskolas un Dravnieku pamatskolas dejotāji. Tādā veidā realizēts gandrīz četrus tūkstošus latu vērts projekts «Tautas tērpu iegāde Riebiņu novada Galēnu un Dravnieku pamatskolas deju kolektīviem», informē projekta vadītāja Antra Ivanāne.

Ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansiālu atbalstu projekta ietvaros izgatavoti un iegādāti jauni tautas tērpi, uzlabojot kolektīvu materiāli tehnisko bāzi, pilnveidojot deju kolektīvu vizuālo tēlu, saglabājot un attīstot Latgales nemateriālo kultūras mantojumu. Projekta vadītāja stāsta, ka abu deju kolektīvu meitenēm tika austi svārkī, šūtas vestes un līnu blūzes, apakšsvārkī, izgatavoti vainadziņi. Kolektīvu vadītājas saņēma villaines, bet puīšiem par projekta naudu uzšūva bikses, vestes un kreklus. Visi dejotāji tika pie jaunām pastalām.

Jaunie tautas tērpi, ko darināja firma SIA «Anvi AM», ir raksturīgajās Latgales novada krāsās un stilā. Kopējās projekta izmaksas 3917,34 latu.

Pašvaldība neliedz līdzfinansējumu projektiem

Novada domes deputāti izrādījuši sapratni un jūnijā sēdē nobalsojuši par līdzfinansējuma pie-

● Dravnieku pamatskolas deju kolektīvs Bērnu tautas deju festivālā «Latvju bērni danci veda» Gulbenē šī gada 2. jūnijā uzstājās jaunajos tērpos.

šķiršanu septiņu projektu realizācijai, informē Riebiņu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Rolands Naglis.

✓ Domnieki vienbalsīgi atbalstīja projektu «Tautas tērpu iegāde Riebiņu novada Galēnu kultūras nama vidējās paaudzes deju kolektīvam «Amizieris»». Projekta kopējās izmaksas — 3660 latu (ar PVN), bet nepieciešamais pašvaldības līdzfinansējums 10%. Projekts vispirms jārealizē par novada domes naudu, pēc realizācijas 90% no attiecināmajām izmaksām pašvaldība saņems atpakaļ.

✓ Atbalstīts biedrības «Ticības avots» projekts «Svētā Nikolaja Riebiņu pareizticīgo baznīcas

vienkāršota renovācija». Nolemts nodrošināt pašvaldības līdzfinansējuma 10% apmērā jeb 237,49 latu no kopējām izmaksām, līdzekļus ieplānojot nākamā gada budžetā.

✓ Siļukalna pamatskolas vecāku biedrības «Saulrozītes» sagatavotā projekta par interešu kluba telpu iekārtošanu atbalstīšanas gadījumā nolemts piešķirt līdzfinansējumu — 1300 latu. Šis projekts paredz iekārtot interešu kluba telpas, kuras varēs izmantot skolēni mājturības un tehnoloģiju stundās.

✓ Projekta «Ģimenes ārsta pakalpojumu pieejamības uzlabošana un aprikojuma pilnveidošana Galēnu pagasta iedzīvotājiem»

atbalstīšanas gadījumā nolemts piešķirt līdzfinansējumu līdz 2400 latu apmērā.

✓ Domes sēdē nolemts biedrības «Siļukalna zilais lakatiņš» projekta «Tērpu iegāde senioru ansamblim» atbalstīšanas gadījumā piešķirt līdzfinansējumu 90 latu apmērā. Šis pašas biedrības projekta «Kapenieku kapsētas labiekārtošana» atbalstīšanas gadījumā pašvaldībai būs nepieciešams lielāks līdzfinansējums — 951,03 latu.

✓ Deputātu piekrišana dota arī kādam pašvaldības projektam. Nolemts atbalstīt projektu «Riebiņu novada kapsētu teritoriju labiekārtošana». Paredzēts darbus priekšfinansēt 9163,71 latu apmē-

rā, nepieciešamo summu ieplānojot 2013. gada budžetā, kā arī nodrošināt 10% līdzfinansējumu.

Noteiktas prioritātes skolu remontiem

Vienbalsīgi pieņemts lēmums veikt remontus vairākās pašvaldības izglītības iestādēs. Darāmie darbi sakārtoti prioritārā secībā. Vispirms jānomaina Dravnieku pamatskolas jumts, tad karnīze Galēnu pamatskolā, visbeidzot jāremontē pirmsskolas izglītības iestādes «Sprīdītis» sanitārās telpas un rotaļu laukuma nojumes.

Atbalsta novada bērnu piedalīšanos vasaras atpūtas nometnēs

Deputāti jūnijā sēdē bija nobalsojuši par līdzekļu piešķiršanu pašvaldības bērnu līdzdalībai dažādās vasaras nometnēs. Piemēram, novada bērnu dalības maksas segšanai vasaras nometnē «Noslēpumu sala» tika piešķirti 390 latu. Šī nometne Silajāņu pamatskolā risinājās pagājušajā nedēļā. Šonedēļ turpat notiek vasaras nometne «Topošo podnieku ABC». Riebiņu novada bērnu dalībai šajā nometnē pašvaldība atvēlējusi 720 latu.

Tāpat piešķirts finansiāls atbalsts 120 latu apmērā Galēnu pamatskolas sešu skolēnu dalībai Vislatvijas kristīgās jaunatnes nometnē, kas paredzēta laikā no 15. līdz 25. jūlijam tūristu bāzē pie Rāznas ezera. Šis nometnes dalībnieki iepazīs Latvijas dažādo konfesiju kultūru un tradīcijas.

AGLONAS NOVADĀ

Šķeltoviešiem iekārtots saieta nams

● Šķeltovas saieta nams projekta rezultātā ieguvus ne tikai jaunu skatuves noformējumu, bet arī mēbeles.

Jūnijā nogalē noslēdzās projekta «Materiāltehniskā aprikojuma iegāde Šķeltovas saieta namam» realizācija, informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele. Saieta nams ieguvus jaunu vizuālo noformējumu, nomainot skatuves aizkarus. Iegādāti jauni krēslī, sienas spoguļi un pakaramie, mēbeles, projektors, ekrāns, tāfele, portatīvais dators un printeris.

Projekta vadītāja Anita Podskočija uzsverusi: «Realizētais projekts noteikti uzlabo Šķeltovas

saieta nama materiāltehnisko aprikojumu, tas noderēs arī iedzīvotāju sabiedriskās dzīves aktivizēšanai. Ņemot vērā, ka līdz šim ar ES un ELFLA atbalstu tika veikta Šķeltovas saieta nama rekonstrukcija, nomainīta grīda, sienu materiāls un krāsojums, pārveidota skatuve un izremontēti koridori, tagad saieta nams ieguvus pavisam citu veidolu. Tas ir pievilcīgs. Ceru, ka iedzīvotāji labprāt vairāk apmeklēs kultūras pasākumus.»

Projekta kopējās izmaksas bija apstiprinātas 9039,36 latu apmērā, taču pēc nepieciešamo un projektā atbalstīto materiālu iegādes un uzstādīšanas, izlietots mazāks finansējums.

Bazilikas kora skolas koris devies uz Spāniju

Aglonas bazilikas kora skolas koris 22 dalībnieku sastāvā devies ceļā uz Spāniju, pēc kora diriģentes Ievas Lazdānes stāstītā informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Koris no 10. līdz 17. jūlijam piedalīsies Granādā notiekošajā XXXVII Vispasaules bērnu un jauniešu kora federācijas PUERI CANTORES kongresā — festivālā. Federācija reizi divos gados pulcina koru no visas pasaules. Šis organizācijas devīze — bērni dzied mieram. Tāpēc kongresu — festivālu laikā kori sniedz koncertus baznīcās, dzied katras valsts rīkotajā nacionālajā dievkalpojumā. Koristi apvienojas tā sauktajās Lūgšanās par mieru, bet noslēgumā ir grandiozs, visu kora dziedāts dievkalpojums. Darbojoties kora federācijā PUERI CANTORES, bērni un jaunieši bagātina savu muzikālo pieredzi, iepazīst citu tautu kultūru.

Aglonas bazilikas kora skolas koris ir federācijas biedrs kopš 2004. gada, festivālos vienmēr piedalījies ar ļoti labiem panākumiem. Arī šoreiz Granādā korim ir vairākas svarīgas uzstāšanās atsevišķi. Viena no tām 12. jūlijā Nacionālajā dievkalpojumā Žēlsirdības kapellā (*Capilla de la Misericordia*), bet vakarā triju kora koncertā svētā Jeronima baznīcā (*Igesia de San Jeronimo*) kopā ar korim no Šveices un Vācijas. Trešā uzstāšanās ir Miera lūgšanā kopā ar korim no septiņām citām valstīm.

Brīvajā laikā dziedātāji plāno doties ekskursijās, lai iepazītu savdabīgo Spānijas pilsētu Granādu. Zināms, ka dalībnieki dzīvos spāņu ģimenēs. Uz Spāniju koristus pavada priesteris Juris Zarāns un Latgales kora federācijas PUERI CANTORES sekretāre Inese Stūre.

Zane Ločmele informē, ka pēc kongresa noslēguma koris divas dienas uzturēsies Madridē. Par to visi jau iepriekš saka paldies Latvijas vēstniecības Madridē darbiniekam Andrejam Kovaļovam, kurš sniedza palīdzību brauciena veiksmīgai norisei. Dziedātāji tālajā ceļā varēja doties, pateicoties finansiālajiem atbalstītājiem — Līvānu novada attīstības biedrībai, Aglonas novada domei, Aglonas bazilikai, kā arī parlamenta deputātiem Jānim Klaužam un Jānim Dūkļavam.

Lappusi sagatavoja L. Kiriļlova

Ministri aicina atteikties no darba burtnīcām skolās

Uzklausot Izglītības un zinātnes ministrijas ziņojumu par mācību materiālu nodrošinājumu skolās, vairāki ministri pauda neizpratni, kāpēc skolās ir nepieciešamas darba burtnīcas, kas vecākiem ir liels finansiālais slogs, tādējādi izsakot aicinājumu atteikties no tām, ziņo LETA.

Ministri pieprasa alternatīvas

«Pieredze rāda, ka ministrijas neitrālā attieksme pret to, kādā veidā darba burtnīcas tiek izmantotas, droši vien nedod īsto rezultātu, jo darba burtnīcas ir ļoti dārgs elements,» valdības sēdē sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks. Viņš aicināja IZM nākt klajā ar piedāvājumiem par alternatīvām darba burtnīcām.

Viņš bija neizpratnē par to, kāpēc tik bieži mainās mācību grāmatu klāsts, kas arī rada papildu izdevumus skolēnu vecākiem. Pabriks kā piemēru minēja kārtību, kāda Latvijā bija padomju laikos, kad bija noteikta obligātā mācību literatūra, kas atradās skolas bibliotēkā, un to nodeva no skolēna skolēnam.

«Septiņos astoņos gados nav rasts risinājums par grāmatām. Jautājums par šo obligāto literatūru ir atrisināms samērā ātri. Es gribētu redzēt risinājumu par darba burtnīcām un piedāvāt risinājumu par obligāto literatūru priekšmetos,» sacīja ministrs.

Burtnīcas piedāvā digitalizēt

Izglītības un zinātnes ministrs Roberts Ķīlis skaidroja, ka darba burtnīcām ir risinājums, tās piedāvājot digitālā formātā. Savukārt mācību grāmatas tiek mainītas, jo zinātne mainās, paskaidroja Ķīlis.

Arī veselības ministre Ingrida Circene uzsvēra, ka mācību saturs nemainās tik būtiski, lai būtu nepieciešama bieži mainīt mācību literatūru. Viņa aicināja pārejas periodā līdz mācību materiālu digitalizēšanai noteikt konkrētu mācību literatūras komplektu. «Tajā periodā nevajag sarāžot piecus, septiņus komplektus. Vecākiem tā tiešām ir liela problēma. Nevajag ražot grāmatas, kuras pēc tam nebūs vajadzīgas,» teica ministre.

2014. gadā atteiksies no darba burtnīcām

Lai risinātu arī šo jautājumu, tuvāko dienu laikā Valsts izglītības attīstības aģentūra, izmantojot Izglītības inovāciju fondu, izsludinās konkursu digitālo mācību līdzekļu izstrādei, kurā šim nolūkam tiks atvēlēti 300 000 latu. Vienlaikus ministrs meklē iespējas šī gada laikā izsludināt apjomīgu konkursu digitālo mācību līdzekļu izstrādei un rosināt pāreju no drukātām darba burtnīcām uz digitāli lietotajiem interaktīviem materiāliem, vai arī uz visiem bezmaksas pieejamiem

izdrukājamiem mācību materiāliem.

Ministra R.Ķīļa skatījumā, konsekvēnti istenojot plānotās ieceeres, pilnīga atteikšanās no vecāku iegādātām darba burtnīcām varētu notikt, sākot ar 2014. gada 1. septembri.

Premjers neapmierināts ar risinājumiem

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, kurš bija neapmierināts ar IZM sagatavoto ziņojumu, jo, viņaprāt, tajā nav atbildēts uz valdības uzdotajiem jautājumiem, norādīja, ka procesu ar mācību materiālu digitalizēšanu vajadzētu padarīt ātrāku un vecākiem skaidrāku.

Viņš norādīja, ka ministrija ziņojumā nav iekļāvusi risinājumus, kā rīkoties, ja skolēns no vienas skolas pāriet uz citu, kur vielu apgūst no citām mācību grāmatām.

«Kur informatīvajā ziņojumā ministrija sniegusi atbildes uz valdības jautājumiem? Ziņojumā atbildējuši uz uzdotajiem jautājumiem jūs neesat,» neapmierināts bija premjers.

Viņš arī piekrita Circenes un Pabrika paustajam, ka nav nepieciešams bieži mainīt mācību grāmatas. «Nedomāju, ka ļoti bieži tā zinātne mainās, nav tā, ka fizika, matemātika vai latviešu valoda pa trīs gadiem tik nenormāli nomainās, ka tas, kas bija pirms trim gadiem, nav vairs

spēkā,» sacīja Dombrovskis.

Viņš vēlējas zināt, kad mācību materiāli skolās būs pieejami digitālā formātā. Ķīlis viņu informēja, ka tas varētu būt nākamā gada 1. septembrī. Viņš arī uzsvēra, ka nevienā skolā nav tā, ka darba burtnīcas ir vienīgais variants, – pastāvot arī alternatīvi varianti. «Darīsim visu, lai skolēnu vecāki zinātu, ka ir alternatīvas un ka tās var pieprasīt,» valdības sēdē solīja Ķīlis.

IZM mācību līdzekļiem prasis vienu miljonu latu

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) no nākamā gada valsts budžeta mācību līdzekļiem prasis vienu miljonu latu, lai varētu nodrošināt Ministru kabineta noteikumos noteikto finansējumu 7 latu vienam skolēnam.

Ķīlis uzsvēra, ka likumdošanā ir jāveic izmaiņas, kas paplašinātu mācību līdzekļu loku, jo turpmākajos gados mācību procesā aizvien vairāk tiks izmantoti digitālie mācību līdzekļi, kas ļautu samazināt vecāku tērpinus par mācību līdzekļiem, jo īpaši tas attiecināms uz dārgajām darba burtnīcām, kas vecākiem ir jāiegādājas par saviem līdzekļiem.

Tāpat viņš atzina, ka iepriekšējos gados mācību līdzekļu iegādei no valsts budžeta ir atvēlēts nepietiekams finansējums, kā dēļ mācību līdzekļu nodrošinājums dažādās skolās ir ļoti atšķirīgs.

Laukos situācija labāka

Valsts izglītības satura centra vadītājs Guntis Vasiļevskis preses brīfingā stāstīja, ka aptaujājot 93 pašvaldības, noskaidrojuši, ka pašvaldības iegulda ļoti atšķirīgu naudas summu mācību līdzekļu iegādei, piemēram, Garkalnes pašvaldība pagājušajā gadā mācību līdzekļu iegādei vienam skolēnam atvēlējusi 26 latu, kamēr 15% no aptaujātajām pašvaldībām varējušas atvēlēt tikai līdz trijiem latiem.

Viņš norādīja, ka lauku skolās nodrošinājums ar mācību grāmatām ir labāks, un ir skolas, kur vecākiem nav jāiegādājas neviena mācību grāmata. Arī atsevišķas lielo pilsētu skolas ir labi nodrošinātas ar mācību grāmatām.

□□□

Pēc «Novadnieka» rīcībā esošās informācijas, situācija vietējās pašvaldībās mācību līdzekļu iegādei ir atšķirīga. Tā Vārkavas novads šogad savā budžetā mācību literatūras iegādei atvēlējis 5,83 latu katram skolēnam. Aglonas novada domē konkrētu skaitli aturējās nosaukt, jo skolas par to lemj sava budžeta ietvaros, summas ir dažādas. Līvānu novadā mācību līdzekļu iegādei budžeta gadā katram skolēnam paredzēti astoņi lati. Informācija par Preiļu novadu liecina, ka pašlaik zināma tikai kopējā pieejamā naudas summa — tie ir 2542 lati, ko sadalīs pēc 1. septembra datiem par audzēkņu skaitu. Par mācību grāmatām atvēlēto finansējumu Riebiņu novada skolās informācijas nav.

Labākie, gudrākie un izcilākie saņem pateicības vēstuli

«Vērtīgākais Latvijas valsts resurss ir tās tauta. Mūsu zināšanas, talanti un radošums noteiks, cik strauji attīstīsies mūsu valsts, pieaugs iedzīvotāju labklājība un dzīves kvalitāte.» Ministru prezidents Valdis Dombrovskis ar šādiem vārdiem vēstulē uzrunā vidusskolu absolventus, kas pielikuši visas pūles, lai būtu labākie, gudrākie, izcilākie, kuri ir izcīnījuši augstas vietas olimpiādēs, ar visaugstākajām sekmēm pārstāvējuši savu skolu. Latvijas nākotne ir konkurētspēja jomās ar augstu pievienoto vērtību, tādēļ gan dabaszinātņu, tehnisko zinātņu, inženierzinātņu, gan humanitāro jomu talantīgi speciālisti mūsu valstij būs nepieciešami aizvien vairāk, apsvērumā uzsvēra Ministru prezidents. Valda Dombrovska pateicības vēstules saņēma 1066 no 13 977 12. klašu skolēniem visos Latvijas reģionos – 149 absolventi Latgalē, 422 – Zemgalē, 73 – Kurzemē un 153 – Vidzemē, tostarp 269 jaunieši Rīgā.

Ministru prezidenta pateicības rakstus par teicamām sekmēm (8,9 – 10 balles) un iegūtajām godalgotajām vietām mācību priekšmetu olimpiādēs un zinātniskajās konferencēs saņēmuši 2011./12. m. g. 12. klašu absolventi arī no Aglonas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu novada.

Aglonas novads: Liāna Putāna un Jānis Raķeckis (Aglonas vidusskola, par teicamām sekmēm).

Līvānu novads: Jolanta Gutāne un Laura Laurinoviča (Līvānu 1. vidusskola, par teicamām sekmēm), Alina Vasiļjeva, Elīna Možajeva, Irēna Možajeva (Līvānu 2. vidusskola, par teicamām sekmēm), Laura Kivleniece un Jānis Bruģis (Rudzātu vidusskola, par teicamām sekmēm).

Preiļu novads: Kristaps Znotiņš, Raivis Pastars (Preiļu Valsts ģimnāzija (PVĢ), par teicamām sekmēm), Jānis Pastars (PVĢ, fizikas 62. valsts olimpiāde 2. vieta), Aija Skutele (PVĢ, 2. pakāpes diploms 25. Latvijas skolēnu zinātniskajā konferencē pedagoģijā).

Riebiņu novads: Vija Struka un Katerīna Kožire (Riebiņu vidusskola, par teicamām sekmēm).

Vispārīzglītojošās skolas un pedagoģisko darbinieku skaits

	Skolu skaits	Tajā skaitā vidusskolas	Skolēnu skaits	Pedagoģisko darbinieku skaits
2009/10	877	374	239 845	28 162
2010/11	858	367	229 039	28 801
2011/12	839	362	218 442	28 843

Avota URL: <http://www.csb.gov.lv/visparizglitojosas-skolas-un-pedagogisko-darbinieku-skaits>

Konkursam par mācību līdzekļu digitalizāciju piešķir 300 000 latu

Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) izsludina projektu konkursu inovāciju īstenošanai izglītībā, aicinot izglītības iestādes, pašvaldību izglītības pārvaldes, biedrības, nodibinājumus un pedagoģu asociācijas iesniegt idejas elektronisko mācību materiālu izstrādei, kā arī veikt šo materiālu izstrādi. Kopējais projektu konkursam pieejamais finansējums ir 300 000 latu, informē VIAA Komunikācijas un programmu publicitātes nodaļas sabiedrisko attiecību speciāliste Linda Lietaviete.

Lai veicinātu inovāciju īstenošanu izglītībā, mācībspēku attīstību un jaunu zināšanu iegūšanu darbā ar jaunākajām tehnoloģijām un iekārtām, kas izmantojamās mācību procesā, 2012. gada konkursam var pieteikties un projektus izstrādāt izglītības iestādes, kas isteno vispārējās, interešu vai profesionālās izglītības programmas; pašvaldību izglītības pārvaldes; biedrības un nodibinājumi ar ne mazāk kā 2 gadu pieredzi izglītības jomā.

Konkursā VIAA atbalstīs šādas prioritātes:

1. elektronisko mācību materiālu izstrāde, kurā plānots ieguldīt līdz 15 000 latu,

2. meti/idejas elektronisko mācību materiālu izstrādei (finansējums līdz 5 000 latu).

Būtiski ievērot noteiktās apakšprioritātes:

✓ elektronisko mācību līdzekļu izstrāde vai mets/ideja pirmsskolas un sākumskolas izglītības programmu īstenošanai;

✓ elektronisko mācību līdzekļu izstrāde vai mets/ideja vispārējās vidējās izglītības sociālo zinātņu un mākslu jomu mācību priekšmetos;

✓ integrēto mācību līdzekļu izstrāde vai mets/ideja, tajā skaitā satura un valodas integrētai mācīšanai.

«Vēlos vērst uzmanību uz to, ka projekta aktivitātēm jābūt tādām, lai nodrošinātu mūsdienīgu pieeju zināšanu un pras-

mju apgūvē un lai projekta rezultātā taptu idejas/meti vai gatavi mācību līdzekļi, kas būtu skolēniem aktuāli, saistoši un interesanti. Aicinām aktīvi iesaistīties tieši prioritātē – «elektronisko mācību līdzekļu izstrāde», jo mācību materiāli, kas taps projekta ietvaros, būs izmantojami un integrējami mācību programmās un pieejami visiem interesentiem,» atzīst Gunta Tralmaka, VIAA Vadības un ārējās sadarbības departamenta direktore.

Projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš ir 2012. gada 31. jūlijs. To administratīvo vērtēšanu veiks VIAA speciālists, savukārt kvalitatīvo vērtēšanu — īpaša komisija, kuru veidos divi VIAA un Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji un viens Valsts izglītības satura centra pārstāvis. Nepieciešamības gadījumā tiks pieaicināti citi eksperti. Projekti būs izvērtēti un finansējuma saņēmēji būs zināmi līdz septembrim, bet projektu īstenošanai jānoslēdzas līdz 16. novembrim.

Šādu konkursu VIAA izsludina, lai visi tajā tapušie mācību līdzekļi būtu publiski pieejami un lai tie nenonāktu kāda viena uzņēmēja autortiesību lokā. Tas ļautu samazināt vecāku, valsts un pašvaldību izdevumus mācību grāmatu iegādei.

Konkursa prioritātes un projektu iesniedzēji noteikti saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministra R.Ķīļa 2012. gada 14. jūnija rīkojumu nr. 201 «Par projektu konkursa inovāciju īstenošanai izglītībā 2012. gadam organizēšanu» un 2012. gada 5. jūlija rīkojuma nr. 228 «Grozījums Izglītības un zinātnes ministrijas 2012. gada 14. jūnija rīkojumā nr. 201 «Par projektu konkursa inovāciju īstenošanai izglītībā 2012. gadam organizēšanu»».

Iesnieguma veidlapa, konkursa nolikums un cita dokumentācija pieejama VIAA mājas lapas www.viaa.gov.lv sadaļā «Izglītības inovācijas projekti».

Lappusi sagatavoja T.Elste

Mīlestības vārdi Preiļiem un novadam

Preiļu bērnu un jauniešu centros aizvadītā mācību gadā organizēja konkursu «Tikai šeit — Preiļu novadā», aicinot skolēnus uzrakstīt jebkura žanra jaunrades darbu par novadu. Konkurss bija sarīkots ar mērķi mudināt saskatīt un ikdienā novērtēt neparasto un īpašo Preiļu novadā, vērot, analizēt, pētīt un izteikt pārdomas par notiekošo apkārtnē, popularizēt Preiļu novadu, kā arī veicināt bērnu jaunradi. Konkurssā piedalījās 84 dalībnieki un divi klašu kolektīvi, kopumā iesniedzot 81 darbu.

Darbi tika vērtēti četrās vecuma grupās. Žūrija vietas jau sadalījusi, diplomu un balvas pasniegta. 1. — 4. klašu grupā piešķirtas divas pirmās vietas — Darinai Luriņai un Vjačeslavam Krupinam no Preiļu 2. vidusskolas, 5. — 7. klašu grupā — Armandam Višņevskim no Pelēču pamatskolas un Lāsmāi Eriņai no Preiļu 1. pamatskolas, 8. — 9. klašu grupā — Ilutai Kudlei no Pelēču pamatskolas, 10. — 12. klašu grupā — Raivim Točko no Preiļu Valsts ģimnāzijas. Piešķirtas arī otrās, trešās vietas un atzinības. Konkursa darbi apkopoti grāmatā «Tikai šeit — Preiļu novadā», kas sagatavota vienā eksemplārā un jau apceļojusi visas novada skolas.

«Novadnieks» lasītājiem piedāvā iepazīties ar konkursa darbu fragmentiem saīsinātā veidā. (Norādītas klases, kurās autori mācījās aizvadītā mācību gadā).

Preiļu simbols — krauklis

Es dzīvoju mājā, kas saucas «Grāvmalas» un atrodas Trešo Ziemeļu ciemā. Gar mūsu mājām tek Dzilnas upīte. Agrāk tā šķīra Aizkalnes pagastu no Preiļu pagasta. Tagad mēs dzīvojam Preiļu novadā. No mūsu mājas naktīs var redzēt televīzijas torņa Preiļos uguntiņas. Interesanti ir vērot svētku salūtus pāri mežam. Man patīk, ka no savām mājām uz pilsētu varu aizbraukt 10 minūtēs.

Septiņi kilometri, kas mūsu mājas šķir no Preiļiem, nav liels attālums. To pārvar arī dažādi putni, kas ir pilsētas iemītnieki: bazoži, kraukļi, kraukļi. Reiz mūsu mājās bija ieradies pat zils papagailis. Domāju, ka no Preiļiem ieradies arī kraukļu ģimene, kas dzīvo mūsu māju tuvumā.

Preiļu pilsētai ģerboni ir attēlots krauklis. Tāda ģerboņa nav nevienai citai pilsētai. Krauklis ir izskatīgs, lepnis un neatkarīgs putns. Es lepojos, ka mana novada ģerboni ir attēlots krauklis, jo tas ir gudrības simbols.

Margarita Džeriņa, Pelēču pamatskolas 3. klases skolniece

Tikai šeit — Preiļu novadā

Preiļos ir liela baznīca. Tur katru dienu notiek dievkalpojumi. Baznīcas priesteri sauc Jānis Stepiņš. Baznīcā ir greznas altāris. Kad sākas dievkalpojums, skaisti spēlē ērģeles. Katru gadu pilsētā notiek gājieni ar karogiem. Tajā piedalās daudz bērnu. Gājiena priekšgalā iet zēni, kuri ir ģērbusies sarkanos mēteļos. Viņi rokās nes zaļu palmu lapas. Meitenes ģērbtas baltās kleitās ar ziedu vainadziņiem. Meitenēm seko puīši ar karogu rokās. Pie karoga ir lentas. Tās nes zēni un meitenes. Gājiena laikā svētbu saņem slimnīcas pacientu un skolas. Gājieni ir svinīgi.

Matīss Buks, Preiļu 1. pamatskolas 5. klases skolnieks

Es mīlu un lepojos ar savu vecmāmiņu

Es jutos laimīgs, ka dzīvoju šeit — Preiļu pagasta Pelēcos. Ar katru brīdi tas kļūst sakoptāks.

Mana vecmāmiņa ir raksta daudz projekta. Viens no tiem ir «Rožukroņa dārzs». Tas izveidots vietā, kura bija aizaugusi ar briksniem un krūmiem. Tagad ir izveidots skaists objekts, kuru apmeklēt ļoti daudz tūristu, ticīgo cilvēku. Sākumā tāds dārzs bija pirmais Latvijā, tagad tādi jau ir arī citur.

Es mīlu savu novadu un gribu te dzīvot. Vēlos, lai mans pagasts turpina iet gaismas ceļu.

Ilgmārs Rubīns, Pelēču pamatskolas 6. klases skolnieks

Tikai šeit — Preiļos

Preiļi ir vienīgā pilsēta, kuru es mīlu un cīnu, jo tikai šajā pilsētā varu piepildīt savus sapņus.

Šeit esmu vienmēr priecīgs, jo satieku draugus, radniekus. Katra diena man Preiļos ir kā piedzīvojums. Ziemā, kad zemi klāj sniega sega, pilsētas centrā ir Jaungada salūts, kuru sagaida baznīcas zvanu dziesmā vairākus gadus kopā ar

Preiļu iedzīvotājiem. Vasarā Raiņa bulvārī, kad amatnieki pulcējas tirdziņā, savus vēderus gozē siera rituļi, māla podi un citi Latgales meistar darinājumi. Rudenī pār pilsētu nolaizas migla, segdama visu pelēkrudā noskaņojumā.

Es lepojos ar Preiļu kapelu, jo tāda skaistuma ar renesanses gleznām un altāri nav nekur Latvijā. Tas ir kā Itālijas mākslas pieskāriens Preiļos.

Es mīlu savu pilsētu, jo tikai šeit, Preiļos, varu būt laimīgs.

Eduards Lipiniks, Preiļu 1. pamatskolas 6. klases skolnieks

Preiļu dzeltenā bērza stāsts

Es te — Jaunajā ielā — augu vairāk nekā desmit gadus. Katrā gadalaikā man ir cits tērps. Tagad ir rudens, un man ir dzeltens svārciņš. Esmu ļoti priecīgs, ka šajā pilsētā man ir daudz brāļu. Kaut vai Preiļu parkā. Tur tie veido brīnišķīgu aleju no Paulāna ielas līdz ūdenskritumam. Man prieks, ka visi, kas pastaigājas Preiļu parkā, redz manu brāļu un draugu skaistumu.

Mans draugs Aglonas ielā lepojas ar to, ka gājējiem tagad ir gludas, taisnas, sakoptas ietves, ka tur vienmēr rosās un sporto cilvēki.

Bērzi Rēzeknes ielā man pastāstīja, kādas lielas mašīnas te atbrauc, kādi traktori aizbrauc, kā transports pulsē vienā no mūsu galvenajām Preiļu ielām. Viņi redz, kā cilvēki iet uz bibliotēku pēc zinībām, grāmatu gudrībām, jaunākās informācijas.

Es gribu, lai biežāk spīd saulīte, lai te mums ir silti un labi. Nāciet un paglaudiet manus svārciņus. Tie ir tik balti, gludi un mīksti. Es zinu, ka tad arī jums būs tikpat labi un domāsiet tikai patīkamas domas.

Anželika Litavnieka, Preiļu 2. vidusskolas 5. klases skolniece

Es te jutos ļoti labi

Esmu dzimis Preiļu novadā. Te pagāja mana bērnība un mans skolas laiks. Preiļu novadā man ir draugi, radi un paziņas. Tikai šeit, Preiļu novadā, es gribu dzīvot, strādāt un nest labumu savai dzimtajai vietai. Tikai te es varu vairojot optimismu un smelties spēku. Uz galda vienmēr būs gabiņš rudzu maizes un krūzīte piena, blakus burciņa ar dzintaraino medu. ...Te es jutos parargāts un laimīgs.

Paragānds Višņevskis, Pelēču pamatskolas 7. klases skolnieks

Vieta, kurā es dzīvoju

Šeit var dzirdēt istu latgaliešu valodu, kas mūsu novadam veido dziļu saikni ar mūsu otro māti — Latgali. Te jauni un veci ciena dabu un visu, kas viņiem apkārtnē. Preiļu dome piešķir līdzekļus ēku uzlabošanai. Viens piemērs — atjaunotā Liču bibliotēka.

Preiļu novadā arī izdod avīzes, kuras ar prieku lasa mūsmāju cilvēki, un kurās ir pieminētas labas lietas.

Mūsu novads var lepoties ar Preiļu mūzikas un mākslas skolu, kas ir ļoti aktīva mācību iestāde, kurā bērni garīgi attīstās un paliek radošāki. Arī mana skola, Salas pamatskola, ir vienreizēja un neatkārtojama. Manā novadā, manā pagastā centīgi strādā zemnieki.

Tā vien griba steikt — es lepojos ar savu novadu, jo bez Preiļiem novada Latvija nebūtu Latvija. Mēs esam daļa no kaut kā liela un varena. Daļa no mūsu tēvzemes, par kuru cīnījās mūsu vecvectēvi.

Ieva Vizma Romanovska, Salas pamatskolas 7. klases skolniece

Es — novadā, novads — manī

Tikai Preiļos ir tāds brīnumains parks, kurā ir estrāde, uz kuras notiek koncerti, konkursi, teātra izrādes. Tikai šeit, Preiļu novadā, dzīvo viens no labākajiem spēkavīriem Latvijā — Artis Plivda. Kad viņš startē sacensībās, viņam katrreiz ir savādāka un stilīga frizūra.

Aprīnoju arī Preiļu galveno bibliotēku — istu gaismas pili. Lepojos ar to, ka te ir vieta, kurā piedzimis, uzaudzis, skolojies zelta balss īpašnieks Dainis Skutelis. Kas būtu mūsu novads bez labiem, gudriem, strādīgiem cilvēkiem? Viņi ir mūsu īstais lepnums. Lepojos arī ar domes deputātiem, kuriem ļoti rūp pilsētas sakoptība, skolu pastāvēšana, slimnīca, poliklīnika — viss, kas vajadzīgs. Gribas visiem pateikt paldies par darbu. Kad es izaugšu liels, noteikti paveikšu kaut ļoti, ļoti labu savam novadam, savam pagastam, savai skolai, savam ciematam, savai ģimenei.

Edmunds Rubins, Salas pamatskolas 7. klases skolnieks

Leļļu karaļvalsts

Man visvairāk patīk mūsu Leļļu karaļvalsts. Tā ir unikāla apskates vieta, kur var atgriezties 100 gadus tālā pagātnē. Karaļvalsts veidotāja un idejas autore ir Jeļena Mihailova. Šai sievietei ir lieliska fantāzija. Viņa ne tikai izdomāja lelles, viņu apģērbus, bet arī katrai lelei mājiņu, savu lomu kopējā tēla veidošanai. Muzejā var ne tikai apskatīt lelles, bet arī katram apmeklētājam ir iespēja pārvērsties par princi un princesi. Ir arī mazas, miniatūras pilis, to maketi.

Mūsu muzejs ir lielisks! Tas ir tikai šeit — Preiļu novadā.

Diāna Nikiforova, Preiļu 2. vidusskolas 8. klases skolniece

Preiļu novads no taureņa lidojuma

Tikai Smelteros es zinu krustu, kas ir uzstādīts par godu ģimenēm, kuras tur ir dzīvojušas iepriekšējā gadsimtā. To izveidojis un uzstādījis mākslinieks Pēteris Prikulis, kurš pārstāv šo dzimtu.

«Rudzdobēs» ir ozolu aleja, kurā aug, zaļo, kuplo un dāva zīles 100 ozoli. Tās ir mana vectēva mājas. Tur ir piedzimis un uzaudzis mans tētis kuplajā sešu bērnu ģimenē.

Preiļu novada meži, ak, kas tie ir par mežiem! Ej, kad gribi — atradīsi, ko pārnest mājās. Uz Vasarsvētkiem — bērziņus. Uz Ziemassvētkiem — eglīti. Rudenī — dzērvenes, brūklenes, lācenes, sēnes. Bet vasarā — mellenes, zemenes, avenes. Bet meži pašī par sevi — zaļi un daļi. Tie priecē mūs.

Upju un ezeru mums nav daudz. Vienīgi mazā Preiļupīte, Sovankas upīte, Feimanka, Oša un Pieniņu ezers. Tā krastā atrodas Pieniņu baznīca, uz kuru laulāties un kūmās brauc ne tikai no mūsu, bet arī no blakus novadiem, jo mūsu gados jaunais prāvests Aigars Bernāns cilvēkus piesaistījis ar savu izdomu, ar bezgala lielo labestību, sirsnību.

Te ir Preiļu mūzikas un mākslas skola, kuras audzēkņi dodas uz tādām vietām kā Vācija, Francija, Lietuva, gan lai piedalītos konkursos, gan arī atpūsties. Blakus atrodas Preiļu novada kultūras centrs. Šī ir vieta, kur jauki pavadīt rudens tumšos vakarus, klausoties koncertus, skatoties izrādes vai priecājoties jauniesu diskotēkā. Zem šī jumta atrodas arī Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs. Interesanti aplūkot katru jaunizveidoto izstādi.

Kaut arī drīz būs pusnakts, man noteikti jāaizlido līdz Jasmuižai, vietai, kur agrāk dzīvojis izcilais latviešu dzejnieks Rainis.

Tāpēc es silti iesaku, ja nu tu atrodi sev spārnus un gatavojies lidot prom, tad tev noteikti ir jāatrod spārni, lai atlidotu atpakaļ uz šejieni, jo nekur taču nav tik labi kā mājās.

Ronalds Vilcāns, Salas pamatskolas 8. klases skolnieks

Dieva māla darbnīcas balss

Intervija

Intervē — Dieva sūtnis

Atbild — Preiļu Svētās Trīsvienības baznīcas zvans

— Kas padara Preiļus īpašus?

— Katrs pieskāriens nes gaismu, padara gaišāku vidi mums apkārtnē. Šeit, manās mājās — Preiļu novadā, šādu pieskārienu ir daudz, nemitīgi kā notis mūzikā plūst pārmaiņu vēji Preiļos.

Lai gan reizēm šķiet, ka viss paveiktais aizplūst nebūtībā, es no augšas redzu, ka ikkatra izpalīdzīga roka maina, palīdz uziedēt gan pilsētai, gan cilvēkiem, kas tajā dzīvo. Cilvēki ir arī tie, kas nes uz saviem stiprajiem pleciem Preiļu novada vārdu ne tikai Latvijā.

Dziesmu svētkos raibo lindraku vidū Preiļu dejotājam kā māla podiņi griežas un ir skaidri pamanāms simtu jūkli, un kā nu ne — pie mums ir pašas labākās dejotājas!

Simtiem otas triepienu ir iemūžinājuši Preiļus spožās krāsās, un mākslinieki nesuši mūsu māju vārdu tālu aiz novada robežām. Un kur nu vēl mans draugs «Čedars»! Sātīgais saules rituļis ceļo tālu aiz Latvijas robežām, un esot redzējies vairāk kā tam caurumu vispār esot!

Ērika Griboņika, Priekuļu pamatskolas 9. klases skolniece

Preiļi — tu pilsēta mana

Pilsēta jebkurā gadalaikā ir tīra un pievilcīga. Sētnieki, kā čakli rūķīši, jau agrās rīta stundās kopj ielas. Man patīk ziedu piramīdas un krāsainās puķudobes, dekorācijas, kuras rotā pilsētu svētku dienās, man patīk noskaņa Ziemassvētkos un lielā, zaļā egle pilsētas centrā, kuru rotā krāsaini bumbuļi un spidīgas virtenes, man patīk svētku salūts, staltie, varenie koki, laternu gaismas un sniegpārslu dejas, noslēpumainais un brīnumainais parks, kas rudeni ietērpjas zeltīto lapu tērpā, man patīk saules stari, kuri maigi glāsta, kad sežu parkā uz soliņa, un patīk, protams, arī lielā, senā pils.

Preiļi ir pilsēta, ar kuru vēlētos saistīt arī savu nākotni — dzīvot un strādāt šeit.

Jana Poplavska, Preiļu 2. vidusskolas 10. klases skolniece

Tikai šeit, Preiļu novadā — deju kopa «Gaida»

Bet tikai šeit — Preiļu novadā — ir deju kopa «Gaida». Labie panākumi skatēs, ārvalstu konkursos, lielās ovācijas par uzstāšanos dažādos koncertos, pozitīvās emocijas, esot uz skatuves, — ar to visu var lepoties, dejojot šajā kolektīvā.

Elīna Dūda, Dāvis Ondzulis, Preiļu Valsts ģimnāzijas 2. kursa audzēkņi

Pasaulē ir tikai viens Preiļu novads

Kas gan var būt garšīgāks par mūsu pašu gotiņu pienu, kurš nonāk prasmīgu meistaruru rokās «Preiļu sierā», kura produkcija ir plaši pazīstama arī aiz mūsu valsts robežām. No piena top gan siers, gan biezpiens, gan sviests, gan biezpiena sierīni un, protams, vēl kādi citi produkti. «Preiļu siers» ir viens no lielākajiem piena pārstrādes uzņēmumiem Latvijā, un ar to mums jālepojas.

Sintija Brice, Agnese Ondzule, Preiļu Valsts ģimnāzijas 3. kursa audzēknes

Agro kartupeļu cenas turas pērnā gada līmenī

Vietējo zemnieku audzētie agro šķirņu kartupeļi tirdzniecībā parādījās jau pirms Jāņiem. Pašlaik cenas nostabilizējušās, jūtama tendence samazināties, jo piedāvājums kļūst plašāks. Par kilogramu lielāko bumbuļu vietējos tirgos pircēji maksā līdz 30 santīmiem.

Kartupeļu audzētāju asociācijas valdes priekšsēdētājs Ilmārs Immurs informē, ka, salīdzinot ar pērnā gada, agro tupeņu cenas nav augušas. Viņš atzīmē, ka kvalitāte visiem audzētājiem gan nav vienāda, taču vietējie kartupeļi noteikti esot labāki par importētajiem — no Spānijas, Grieķijas ievestajiem vai tepat no Polijas atbraukušajiem.

Preiļu tirgū sastaptie novada zemnieki, lai gan atzīst, ka pircēji nāk un iepērkas, kopumā ar situācija nav diez ko apmierināti. Viņus satrauc tas, ka valdība un Zemkopības ministrija joprojām nav spējuši sakārtot lietas. Kā mēs varam attīstīties un pelnīt ar dārzeņu audzēšanu, ja nespējam

konkurēt ar polļiem? Tur ir milzīga valsts, milzīgi apjomi, pavīsam citas iespējas. Kāds dārzeņu audzētājs stāsta, ka pērn esot bijis spiests ieart augsnē agros kāpostus, jo raža nevienam nav bijusi vajadzīga. Arī šobrīd izaudzētos kartupeļus isti nav, kur likt. Vairumtirdzniecības bāzes diktējot savus noteikumus un maksājot tikai 12 santīmus kilogramā. Ja neesi ar mieru, vari braukt mājās un kaut vai čipsus taisīt, jo tikpat lēta un vēl lētāka manta nākot no Polijas. Vietējā tirgū arī neesot tik liels noiets, ka visu izaudzēto varētu pārdot.

Agronomijas speciālisti prognozē, ka šoruden varētu būt laba kartupeļu raža, lai gan paši audzētāji tagad satraucas par mitro un silto laiku, jo aktīvi sākusī izplatīties kartupeļu lakstu puve. Ja agro šķirņu kartupeļu ražu tā praktiski vairs nespēj ietekmēt, tad vēlākajām šķirnēm var būt nopietns kaitējums.

Ziņots, ka pērn Latvijā kartupeļi audzēti 31,5 tūkstošu hektāru platībā. Tas bijis par pieciem procentiem vairāk nekā 2010. gadā.

● Spānijas un Grieķijas kartupeļi veikalos ienāk, kad laukā vēl agrs pavasaris. Taču to garšu nevar ne salīdzināt ar vietējiem — Latvijas klimatā ar mīlestību audzētiem.

Graudaugu sējumos konstatēta dzeltenā rūsa

Atsevišķos Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) novērotajos ziemas kviešu un rudzu sējumos Latgalē (Daugavpils un Baltinavas novads) jūnija beigās konstatēta dzeltenā rūsa, informē Augu aizsardzības departamenta integrētās augu aizsardzības daļas vecākā referente Inta Jakobija.

Iepriekšējos divos gados Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) novērotajos graudaugu laukos dzeltenā rūsa konstatēta reti — 2010. gadā atsevišķos rudzu, tritikāles un vasaras kviešu sējumos, 2011.

gadā — vienā ziemas kviešu sējumā.

Dzelteno rūsu ierosina *Puccinia striiformis*. Slimība var inficēt kviešus, miežus, rudzus, tritikāli un atsevišķas graudzāles. Parasti postīgāka tā ir kviešu sējumos. Nozīmīgākus ražas zudumus var radīt, ja inficēšanās notiek līdz graudaugu ziedēšanai un ir augsta slimības attīstības pakāpe. Stipras infekcijas rezultātā graudaugu lapas strauji nokalst vēl pirms pilnīgas graudu attīstīšanās, līdz ar to samazinās ne tikai raža, bet pasliktinās tās kvalitāte.

Dzeltenās rūsas attīstībai vislabvēlīgākie apstākļi ir mērena gaisa temperatūra

ap +15° C un pilienvēda mitrums, ko nodrošina miglains laiks un ilgstoši rāsas periodi. Pēc pirmo pazīmju parādīšanās īpaši labvēlīgos apstākļos slimības attīstība var norisināties ļoti strauji, tādēļ aktīvas veģetācijas laikā vismaz vienu reizi nedēļā jāaplūko graudaugu sējumi, lai, konstatējot slimību pazīmes, savlaicīgi varētu lemt par ierobežošanas pasākumu nepieciešamību.

Dzelteno rūsu var pazīt pēc koši dzeltenām pustulām (arī brūnās rūsas pustulas infekcijas sākumā var būt oranždzeltenas), tās izvietotas taisnās rindās (brūnajai rūasai izklaidus) un, salīdzinājumā ar

brūno rūsu, manāmi sīkākas. Bieži vien pirmās dzeltenās rūsas pazīmes uz lapām ir grūti saskatāmas ar neapbruņotu aci, tādēļ pirms došanās uz lauku ieteicams paņemt līdzi lupu. Ieraugot uz lapas dzeltenīgu svītriņu vai plankumiņu, ir vērts to aplūkot tuvāk caur palielināmo ierīci.

Viens no rūsas ierobežošanas pasākumiem ir izturīgu šķirņu audzēšana. Ja dzeltenās rūsas pirmās pazīmes novērotas stiebrošanas laikā, ir slimības attīstībai labvēlīgi laika apstākļi vai ir nozīmīga slimības attīstības pakāpe, jālemj par fungicīda smidzinājumu.

Aicina dravju īpašniekus pieteikties bišu veselības programmai

Zemkopības ministrija informē, ka dravju īpašniekiem līdz šī gada 1. augustam vēl ir iespējams pieteikties bišu veselības programmas īstenošanā, izmantot iespēju izziņāt savas bišu dravas veselības stāvokli bez maksas. Pieteikties programmai var ikviens biškopis, kura bišu drava ir reģistrēta Lauksaimniecības datu centrā.

Programmas īstenošanu paredzēts sākt septembrī un noslēgt 2013. gada pirmajā pusgadā. Bišu veselības uzraudzības programmas ietvaros būs iespējams identificēt iemeslus, kas ietekmē medus bišu veselību Latvijā, izmeklējot bites uz šādām bišu slimībām: Amerikas peru puvi un Eiropas peru puvi, varrozi, nozematōzi, akūto un hronisko paralīzes slimību, deformēto spārnu slimību. Programmā paredzēts arī noteikt mazo stropu vaboliņi, *Tropilaelaps*

ērču izraisīto slimību, kas Latvijai nav aktuāli, jo šie ierosinātie nespēj izdzīvot Latvijas ziemā zemā temperatūrā.

Programmas īstenošanas laikā 193 bišu dravas (aptverot visus Latvijas reģionus) tiks apmeklētas trīs reizes. Bišu dravas apmeklēs desmit profesionāli, speciāli apmācīti biškopji. Katrā apmeklējumā reizē tiks klīniski apsekots noteikts bišu saimju skaits un paņemti izmeklējamie paraugi uz iespējamām bišu slimībām. Paraugi tiks izmeklēti valsts zinātniskajā institūtā "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts" (Bior). Visi izmeklējumi un speciālistu darbs tiks pilnībā apmaksāts no valsts budžeta ar Eiropas Savienības (ES) līdzfinansējumu.

Kopumā Eiropas Komisija ES dalībvalstīm bišu veselības programmas īstenošanai novirzījusi finansējumu 3,3 miljoni eiro apmērā. Paredzēts, ka ES līdzfinansējums dalībvalstij, kas pieda-

lās programmā, ir 70 procentu apmērā no programmas kopējām izmaksām, kas tiek atmaksāti pēc programmas īstenošanas (Latvijai tas būs 147 tūkstoši eiro). Kopumā Latvijai sagatavotā bišu veselības uzraudzības programma varētu izmaksāt 210 tūkstošus eiro.

Programmas mērķis ir iegūt datus par bišu veselības stāvokli un izdarīt secinājumus par turpmāko rīcību, lai uzlabotu medus bišu veselību ar mērķi atrisināt bišu mirstības problēmu un veicināt aputeksnētāju sugām draudzīgu un ilgtspējīgu lauksaimniecības vidi Eiropā.

Līdzdalībai bišu veselības programmas dravju īpašnieki var pieteikties Latvijas Biškopības biedrībā, zvanot uz tālruni 27025600 vai 63027762, vai rakstot uz e-pasta adresi: ineta.eglite@strops.lv, norādot dravas īpašnieku, adresi (novads, pagasts, vieta (ciems), mājas nosaukums vai adrese, tālrunis, e-pasta adrese, bišu saimju skaits).

parametri ir līdzsvarā, spietošana nenotiek, bet bites tiecas uz saimes pieaugumu. Spēcīgs piensums palielina lidojošo bišu nostrādīnāšanos un ienesuma izmantošanā tiek iesaistītas arī jaunākās bites (13 līdz 14 dienas vecas). Palielinās vakantās vietas uz darbu un samazinās bezdarbnieku skaits. Tam nokritot zem kritiskās masas, izveidotās bišu māšu kanniņas tiek izgrautas un par spietošanu tiek aizmirsts līdz nākamajam demogrāfiskajam sprādzianam. Šos procesus var aprēķināt un paredzēt, zinot bišu mātes dēšanas spējas, ienestā nektāra daudzumu saimē utt.

Izmantoti preses materiāli

Eiropas Komisija Latvijai piešķir oficiāli brīvas valsts statusu no govju enzootiskās leikozes

Zemkopības ministrija informē, ka Eiropas Komisijas (EK) Pastāvīgās pārtikas un dzīvnieku veselības komitejas Dzīvnieku veselības un labturības, kontroles un importa nosacījumu sekcijas sanāksmē 3. jūlijā Briselē vienbalsīgi atbalstīts EK lēmums piešķirt Latvijai oficiāli brīvas valsts statusu no govju enzootiskās leikozes.

Līdz ar EK Pastāvīgās pārtikas un dzīvnieku veselības komitejas Dzīvnieku veselības un labturības, kontroles un importa nosacījumu sekcijas lēmumu ir apstiprināts fakts, ka Latvijā ir efektīvi īstenota govju enzootiskās leikozes apkarošanas un uzraudzības programma, kas ir viens no galvenajiem nosacījumiem dzīvnieku brīvai pārvietošanai un tirdzniecībai gan Latvijā, gan Eiropas Savienības (ES) teritorijā, kā arī eksportam uz trešajām valstīm.

Līdz ar šī lēmuma pieņemšanu Latvija kļūst par pirmo no Baltijas valstīm, kuru EK ir atzinusi par oficiāli brīvu valsti no govju tuberkulozes, govju brucelozes un govju enzootiskās leikozes.

Govju enzootiskā leikoze ir hroniska, neārstējama liellopu infekcijas slimība, kas Latvijā sastopama vairākus gadus desmitus. Pēdējo desmit gadu laikā vien šī slimība konstatēta 2822 liellopu novietnēs un slimības apkarošanas pasākumu ietvaros likvidēti vairāk nekā 5700 liellopi, savukārt slimo dzīvnieku atklāšanai veikti 1,9 miljoni laboratorisko izmeklējumu.

Govju enzootiskās leikozes apkarošanas un uzraudzības programmu Latvijā īsteno Pārtikas un veterinārais dienests. Laika posmā no 2005. līdz 2010. gadam šo programmu līdzfinansējusi arī ES.

Lappusi sagatavoja L. Kiriļlova

Lai savaldītu spietus

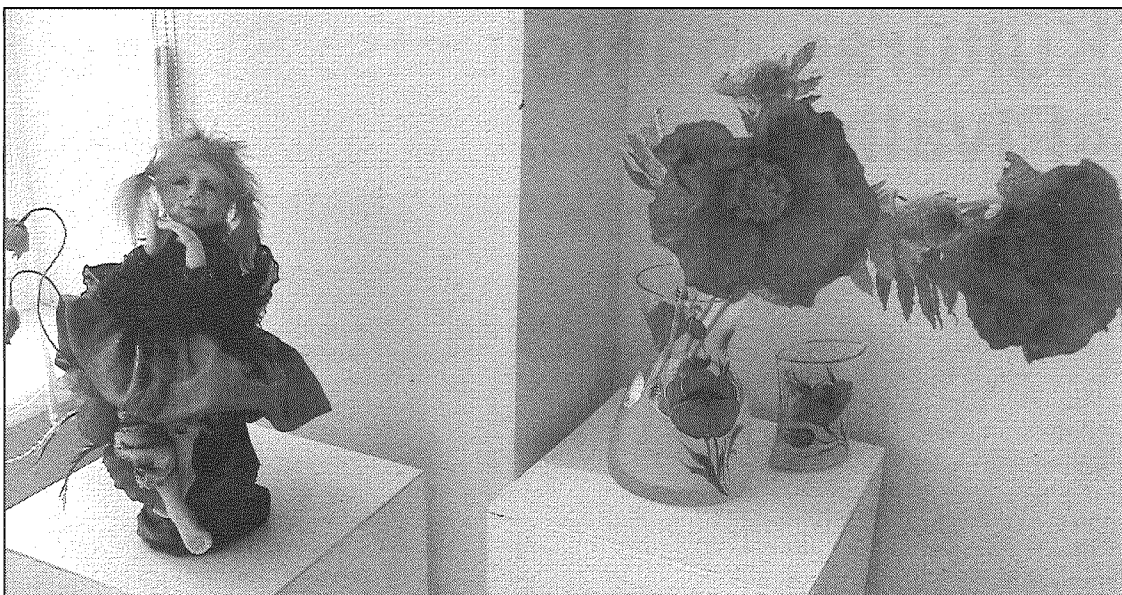
Bitenieki amatieri bieži sūdzas par to, ka vasaras sākumā bites kļūst nevaldāmas, tas ir, spieto. Lieta ir tāda, ka spietošanas dinamika ir atkarīga no bišu mātes spējas nodrošināt bites peru barotājas ar darbu. Šajā procesā ir iesaistīti daudzi faktori, tāpēc reizēm izvēršas ciņa, kurš kuru — biškopis vai bišu saime.

Bieži vien laika apstākļu sakrītības rezultātā biškopim neatliek nekā cits kā veidot jaunas saimes, lai saglābtu dravu. Spietošanu dabīgi var izlabot tikai spēcīgs ienesums (izbrauciens uz nektāraugiem), jo tiek izlīdzināta dzimstošo un fizioloģiski nostrādīnāto (bojā ejošo) bišu attiecība. Ja šie

Magoņu valdzinājums dzīvē un izstādē

● Pavisam nesen viesu mājas «Magones» pagalmā ciemojās neparasta viešņa — gotiņa no Ventspils. Foto no I.Kjarkužas albuma

● Preiļu tūrisma informācijas centra vadītājas Irēnas Kjarkužas aizraušanās ar magonēm ir kļuvusi kolekcijas vērtā un tagad (līdz jūlija beigām) skatāma izstādē Preiļu galvenās bibliotēkas trešajā stāvā bērnu bibliotēkas telpās. Foto: L.Kirillova

Tā ir pasaulē brīnumainākā lieta — magoņu sēkliņa. Tik sīka, tik niecīga, bet rada fantastiski skaistu un košu ziedu. Iespējams, tas ir viens no iemesliem, kāpēc šī puķe kļuvusi par kaislību Preiļu tūrisma informācijas centra vadītājas IRĒNAS KJARĶUZAS dzīvē. Nesen Preiļu galvenajā bibliotēkā, bērnu nodaļas nodarbību telpās, atklāta izstāde, kur visapkārt virmo sarkanās magones.

«Magoņu trakums» — šādu nosaukumu savas kolekcijas izstādei devusi Irēna. Viņa stāsta, ka sākums tam bijis 2009. gadā, kad piedalījies televīzijas šovā «Koru kari», kur Preiļus pārstāvēja Ziedu koris. Irēna tajā bija Magone, kopā ar citiem dziedātājiem pēc šova uzstājās arī koncertprogrammā. Tāds bija pamudinājums sākt veidot kolekciju no visdažādākajiem priekšmetiem, kuros attēlotas magones — gan iegādājoties kādas ma-

goņainas lietas, gan saņemot dāvanu veidā.

Pie sienas redzami izšuvumi krustdūrienā. Uz tumša fona izšūtās koši sarkanās magones trijos darbos veidojusi Irēnas mamma, citus darbus — viņa pati. Kolekcijā senākā lieta ir glezna ar magonēm.

«Tās ieraudzīju kādā katalogā. Puķes man tik ļoti patika, ka lūdzu mūsu pilsētas jaunajai māksliniecei Jūlijai Podskočijai, lai viņa man arī tādas uzglezno. Tā divas dažāda formāta gleznas ieradās manās mājās un pamazām kā magnēts sāka pievilkt klāt citas mantas. Lūk, šī krāšņā fotogrāfija ir Preiļu slimnīcas vadītāja, daktera Jāņa Anspoka darbs.

Sāku iegādāties dažnedažādas krūzītes. Vēlāk arī kaimiņi, draugi, radi man sāka dāvināt traukus un pat servīzes ar magonēm. Arī pati, tikko redzēju ko interesantu, pirku klāt. Koši izšūtais galdautiņš, piemēram, atbraucis

no mana Ungārijas ceļojuma. Cepumu trauks ir viens no jaunākajiem eksponātiem. Tā ir manas māsu dāvana, kā viņa teica, magoņu trakajai. Ļoti īpašs eksponāts ir Preiļu mākslinieces Jeļenas Mihailovas darinātā un dāvinātā Magoņu lellīte.

Re, soma, piespraudes, adatu spilventiņš, telefona maciņš — tie ir mani izšuvumi. Nejauši virsū, kā saka, uzskrēja magoņu lietussargs. Magoņu šalles no zīda pasūtītas internetā no māksliniecēm, kas apglezno zīda audumus. Dažādas rotaslietas, visas ar magonēm.

Punkts uz i ir viesu māja «Magones», ko nesen ar viru atvērām. Arī tur ir jūtams magoņu stils, sākot ar grīdas celiņiem, traukiem, gleznām pie sienām un magoņainu gultas veļu. Vēl jau tikai nesen esam sākuši strādāt, taču, domāju, viss tiks *apaudzēts* ar manām mīļākajām puķēm gan aizkaros, gan citās tekstilijās. Ar laiku ap māju sēsu magones, lai

tad, kad tās zied, viss atbilstu nosaukumam.

Pateicoties magonēm, esmu apguvusi arī dekupāžas tehniku. Man kādreiz bija uzdāvināta rotu lādīte ar Parīzes motīviem. Tiem pa virsu tagad zied magones. Vēl ir rinda puķu podu, kas izrotāti dekupāžas tehnikā. Pavisam nesen, viesu māju iekārtojot, atradu vecu, bet ļoti mīļu žurnālu galdiņu. Vispirms nokrāsoju, tad apdarināju ar magoņu motīviem. Tieši tāpat atjaunoju arī divus vecus krēslus.»

Izrādot kolekciju, Irēnas atziņa ir tāda, ka vajag tikai sākt, tad var izvērsties jo plaši. Viena ideja rada nākamo, un tā līdz bezgalībai. «Mani ir ļoti viegli iepriecināt,» saka kolekcijas īpašniece. «Uzdāviniet kaut ko ar magonēm un es būšu laimīga. Dāvanas saņemu arī izstādes atklāšanā — saliekamu spogulīti ar magonēm uz aizveramā vāka, divlielus un piezīmju blociņu.»

L.Kirillova

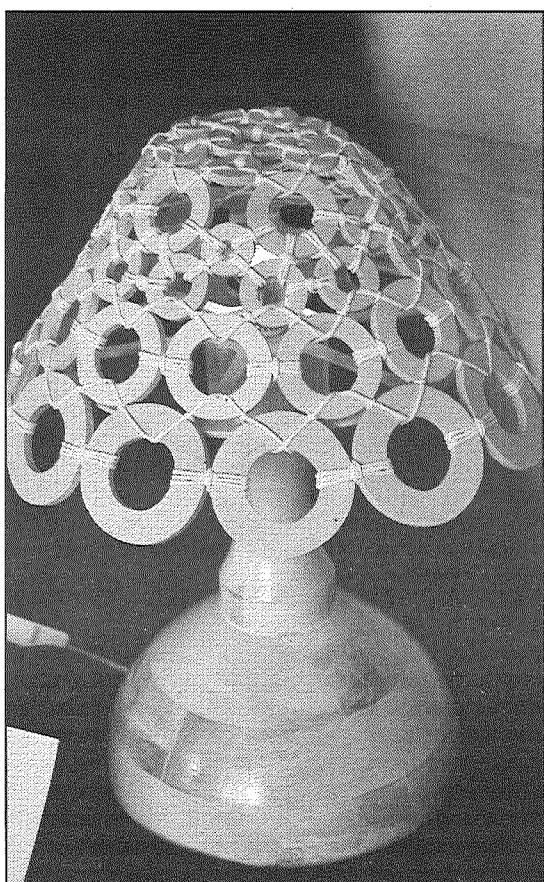
Jauno mākslinieku darbi izstādē

Jēkaba Graubiņa Livānu mūzikas un mākslas vidusskolas mākslas nodaļu šogad absolvēja seši audzēkņi. Jauno mākslinieku: Timura Ļova, Lindas Jēkabsones, Anetes Bogdanovičas, Lāsma Tolstikas, Elvitas Mazures un Dīnas Dzjandzinas diplomdarbi pašlaik skatāmi skolas izstāžu namā. Mākslas un mūzikas skolas direktora vietniece Kristīne Valaine «Novadniekam» pastāstīja, ka šī gada absolventu diplomdarbi saņēmuši ļoti labu vērtējumu — «teicami» un «izcili». Pirmo reizi vērtēšanas komisijā darbojās nevis pašu skolas, bet pieaicinātie pedagogi: Marianna Abricka no Preiļu mūzikas un mākslas skolas, pārstāvis no Daugavpils Saules skolas, kā arī diplomdarbu vadītāji un Livānu māksliniece keramikā Eleonora Pastare.

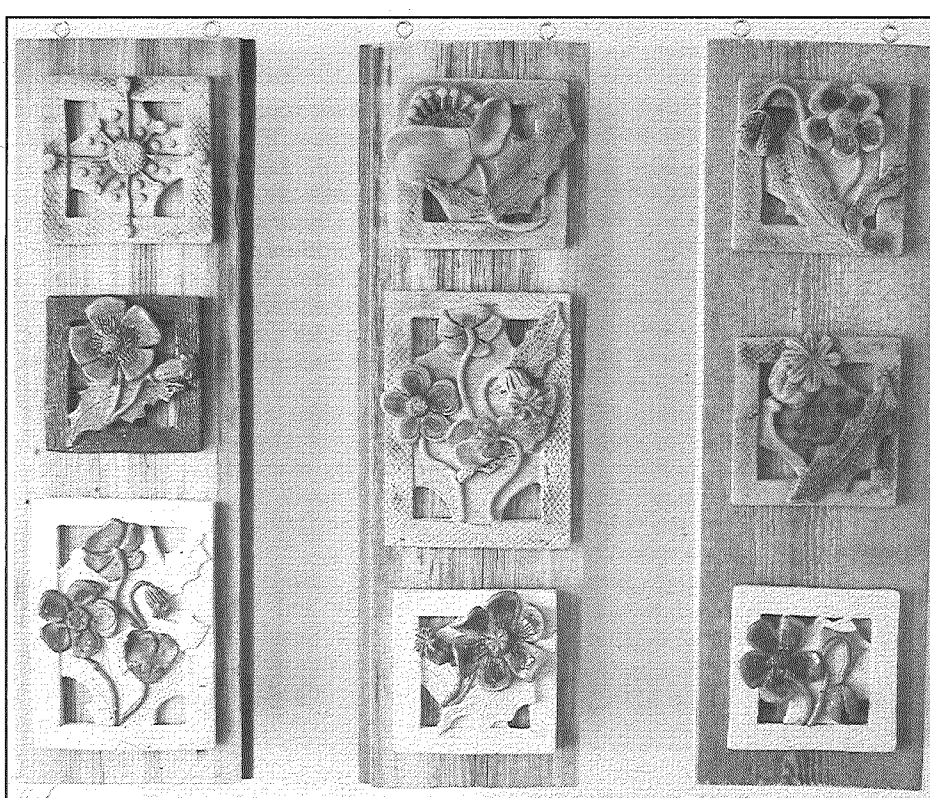
Par absolventu veikuma teicamo novērtējumu priecājās arī viņu diplomdarbu vadītāji: Margrieta Teilāne, Jānis Zvirbulis, Solvita Cīrule, Kristīne Valaine.

Izstāžu nama otrajā stāvā skatāma arī vizuāli plastiskās mākslas programmas audzēkņu darbu izstāde.

L.Rancāne

● Timura Ļova darinātā galda lampa tapusi pēc Jāņa Zvirbuļa padoma.

● Anetes Bogdanovičas darbs keramikā «Sajūtu darbnīca — pielījušais dārzs», kas tapis pedagoģes Solvitas Cīrules vadībā. Veidojot šo darbu, centos radīt noskaņu, kādu var izjust dārzā tūlīt pēc lietus — pielījuši koki, ziedi, visur peļķes, kurās spoguļojas ziņkārīgie kaķi, ar šādu tekstu Anete papildinājusi savu darbu. Foto: A.Šņepsts

AR «LAUKU CEĻOTĀJU» — PA VIDZEMI

Kultūras mantojums: Staiceles lībiešu muzejs «Pīvalind»

● Staiceles lībiešu muzejā mediju braucienu dalībniekiem tika pasniegta miežu biezputra ar saceptiem speķa gabaliņiem. Kas vēlējās, tam ielēja arī pa šķaliķam. Plīts, apkvēpuši katli, saimnieces priekšautiņos un Staiceles vecākās ēkas aura uzvēdīja ļoti labu un mierīgu noskaņu.

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 12. jūnija, 3. jūlija numuros.

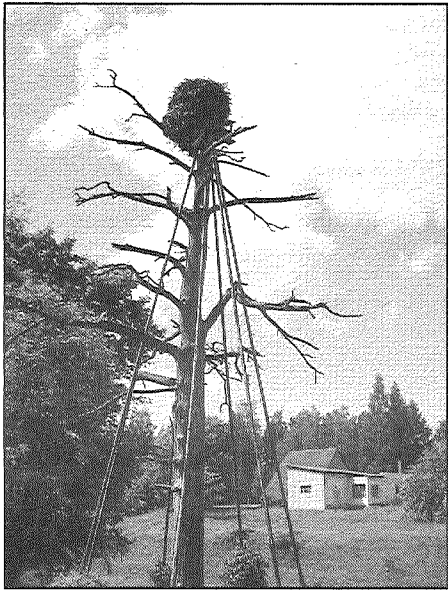
Staicele — visnotaļ skaista un jauka vieta, kurai raksturīga ne viena vien vēra ņemama lieta. Tur ir daudz daudz puķu stādījumu — dobēs, vagās, podos, kastēs, iztrupušos celmos. Pat Staiceles ģerbonī attēlotais stārķis no puķēm uzmeistarots un redzams kādā nogāzītē, iebrucot pilsētā.

Nekā tāda nebūtu, ja te nedzīvotu izdomas un iniciatīvas bagāti cilvēki — to gids Juris Smaļinskis saka jau par lībiešu muzeja darbiniekiem. «Pīvalind» noteikti nav statisks muzejs ar stikla vitrinām, kur pēdējo piecdesmit gadu laikā nekas nav mainījies. Staiceles muzejā visu laiku ir process, mainība. Lai gan projekts «Kultūras mantojuma vērtību un potenciāla veicināšana Latvijas lauku tūrismā» sācies nesen, Juris teic, ka esot diskutējuši ar kultūras mantojuma speciālistiem dažādos līmeņos un secinājuši, ka tūrisms ir viena no iespējām, kā šo mantojumu transformēt tūrisma produktā un vienlaikus arī saglabāt vitālu un dzīvīgu.

Viena no Staiceli raksturojošām lietām ir bijusi Staiceles papīrfabrika, kas ir krietna daļa no pilsētas vēsturiskā veidola, kas veidojās, pateicoties papīrfabrikas strādnieku ciemata izaugsmei. Viss notika kā Ligatnē, kur uzņēmums vilka aiz sevis infrastruktūru, tomēr arī atšķirīgi. Staicelei raksturīgi nevis padomju laika nami, bet mīļa un jauka koka arhitektūra.

Lībiešu muzeja vadītāja Ināra Jaunzeme mediju darbinieku pulciņam rāda centrālo pieminekli, kas Staiceli raksturo kā robežu starp Latvijas un Igaunijas lībiešiem. Caurā laiviņa simbolizējot izmirušos lībiešus, bet putns uz laivas — cerību, ka tagadējos ļaudīs saglabāties vismaz kaut kas lībisks.

Staicele piederot pie senā Metsepoles ('motsa' — mežs, 'pūol' — puse, tātad mežapuse) novada. Senie raksti liecina, ka jau no 12. — 13. gadsimta šī ir bijusi lībiešu apdzīvota teritorija. Staicelieši ne vien patur to stingri prātā, bet pieliek arī savu roku apziņas vairošanai — ar lībiešu karogu, ar lībiešu muzeju un vienlaikus karogu, kur var par vēsturi izstāstīt un vien-

● Staiceles pašvaldība ir viena no dibinātajiem Eiropas stārķu pilsētu apvienībai, kurā patlaban esot 20 biedri, tajā skaitā no Baltkrievijas, Vācijas, Ukrainas, Čehijas, Slovākijas. Par to paldies vietējie saka stārķim Profesoram. Šajā sezonā Staicelē esot saskaitītas 48 ligzdas. Tomēr par galveno tiek uzskatīta šī — te nācis pasaulē Staiceles svarīgākais stārķis.

laikus šķaliķu ieliet. Šķaliķs, stap citu, ir tāds mēriņš stipram pašbrūvētam dzērienam, ko, piemēram, aglonieši sauc par šmakovku. Kā tādu mājās darinātu dzērienu sauc Limbažu apkārtnē, neizdevās noskaidrot.

Kāpēc muzejam dots lībiskais nosaukums «Pīvalind»? Tulkojumā tas esot svētais putns. Skaidrs, ka staiceliešiem tikai viens vienīgs svēts putns — stārķis. Kā viena no nedaudzajām putnu pašvaldībām Staicele ir draugos arī ar Preiļiem, tiek pasūtīta putnu pašvaldību saietos. Viņējie deputāti savulaik pavisam nopietni domāja par to, ka Staiceli vajadzētu pasludināt par stārķu galvaspilsētu un pat atvērt stārķu muzeju. Tad gan būtu kļuvuši par slaveni vietu! Muzeja vadītāja Ināra šajā sakarā rāda ligzdu un stāsta par Profesoru. Tas esot bijis pirmais stārķis — personība, kura dēļ visi tā fano un katru nākamo putnu, kurš ap-

● Audēju namiņā sastaptā kundzīte teica, ka savulaik esot bijusi ļoti pazīstama ar studijas «Dubna» audēju darbiem. Tos viņa novērtēja kā ļoti kvalitatīvus un vērtīgus.

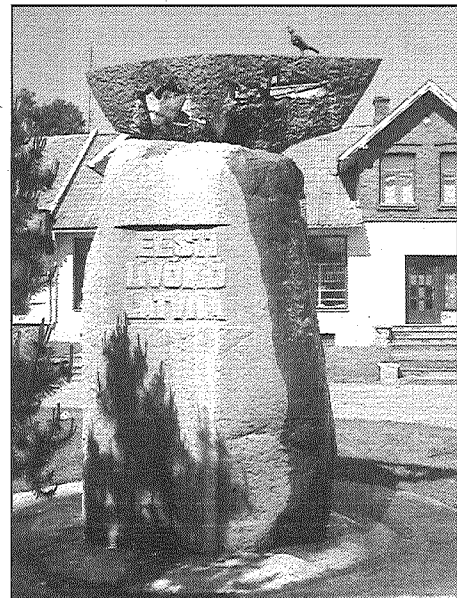
● 2009. gadā 31. decembrī Staicelē likvidēja ugunsdzēsēju depo, kas noturējās ilgāk nekā papīrfabrika. Vaska figūrā attēlots papīrfabrikas pēdējais direktors Ivans Rogozins.

metas īpašajā ligzdā, sauc par Profesoru. Te nu vietā aizdomāties, ka Preiļi varētu noziņot sevi par kraukļu galvaspilsētu un tas nemaz nebūtu smādējami.

Staicele savu simbolu ekspluatē dažnedažādos veidos. Piemēram, novadā dzimušajiem bērniem, sasniedzot triju gadu vecumu, tiek dāvināts jauks pūkains stārķis, tūrisma centrā un muzejā var iegādāties suvenīrus ar putnu, ir pastkartes un kalendāriši.

Pēc biezputras baudīšanas un omulīgā noskaņā dodamies vērot, ko vietējās audējas dara. Lai gan audēju namiņā ir deviņas stellas, sastopam tikai vienu amatniecei. Neesot vaļas stellēs sēdēt, visādi lauku darbi darāmi, lielāks pulks sanākot rudenī un ziemā, kad aužot tumšais laiks ātrāk paiet. Ko tik nedabūjam redzēt no gatavās produkcijas! Lakatī, šalles, paklāji, pārklāji, bet īpaša godā, izskatās, ir no dabas materiāliem darinātas galda sedziņas, paklājiņi, kaut kas sarullējamām žālūzijām līdzīgs. Parastas smilgas, bezposmu smilgas, ašķi, doņi — dažādos toņos un nokrāsās. Latviskajai mentalitātei ļoti atbilstoši. Kam interesē, amatniece smalkāk izrāda, kā sedziņas no smilgām aužamas. Jāteic, nekā vienkārša tur nav.

Ar nelielu stresīgu beidzas muzeja otrās ēkas apmeklējums, kur vienā no telpām satrūkstamies, kad ieraugām sēžam pie galda papīru kaudzes priekšā birokrātiska

● Nu vairs atliek tikai runāt par lībisko vēsturi, uzstādīt simboliskus pieminekļus. Senatne glabājas muzejā un varbūt vēl ģenos. Foto: L.Kirillova

paskata kungu. Vaska lelle, bet gluži kā dzīvs! Tas — Staiceles papīrfabrikas pēdējais direktors, ietērpts savā darba uzvalkā. Kabinets arī noformēts pēc socialisma laiku labākajiem paraugiem.

Turpinājums sekos.
L.Kirillova, T.Elste

KRĀSLAVA

...Kur skan akordeons

Pēckara gados klusās Krāslavas sirds bija parks pie upes, kur vasaras vakaros deju laukumā spēlēja orķestris. Turklāt tā, ka akordeona un saksofona skaņas skāra dvēseles stīgas. Visi pilsētas iedzīvotāji, apdarijuši ikdienas darbus (laiki bija grūti), pulcējās vecā parka liepu paēnā. Jaunatne dejoja, gados vecāki cilvēki ar bērniem un mazbērniem pastaigājās apkārt skaļajam placim, baudot Viktora Vorslova vadītā orķestra valdzinošās melodijas. Katrs Krāslavas vecais iedzīvotājs noteikti ir piedalījies kāzās, kurās spēlēja muzikanti Vorslovi. Tēvs spēlēja vijoli, dēls — akordeonu, viņi vienmēr bija kāzu orķestra kodols un godam turpināja Krāslavas lielisko kāzu muzikantu tradīcijas, kuri pieteica sevi vēl pagājušā gadsimta divdesmitajos gados.

Muzikants numur viens — Viktors Vorslovs vēl joprojām saglabājis skaistos un artistiskos sejas vaibstus, inteligenta cilvēka manieres un laika neskartās acu dzirkstis. Starp akordeoniem viņš šķiet kā labestīgs burvis. Invalīdāte neļauj viņam iziet no mājas, tāpēc jau sen akordeonists nav sastopams pilsētas ielās, bet viņš turpina dzīvot savā mūzikas pasaulē.

Drīz vien noskaidrojās, ka viņa istais vārds ir Vitolds, bet par Viktoru viņu sauca gan Krāslavā, gan Sibīrijā, kurp tika izsūtīts bez tiesas un izmeklēšanas. Pirmā nelaime 17 gadus veco jauniešu piemeklēja 1948. gadā. Stipras muguras sāpes, pirmais ārsts apjukums, veiksmīgs vecāku mēģinājums sadabūt penicilīnu, kas tolaik skaitījās deficīts, steidzama izlidošana uz Rīgu ar sanitāro lidmašīnu. Sāpes mitējās, palika paralīze un šausmīgs spriedums — invalīdāte uz visu mūžu.

Otra nelaime atgadījās pēc gada, kad Vorslovi no Daugavas kreisā krasta par diviem desmitiem hektāru pašu zemes tika nosūtīti «komandējumā» uz Sibīriju. Netika saudzēts arī dēls invalīds. Vitolds nekad neaizmirsīs 1949. gada martu, kad viņš divas nedēļas ceļā uz Omsku, locidamies sāpēs, vērtējās uz teļu vagona aukstās grīdas. Notika brīnumi: viņš izdzīvoja. Un izsūtīto ģimenei palīdzēja divi augstākie spēki — Dievs un mūzika.

Jaunie dzīves saimnieki, izzinājuši, ka Nikodīms Vorslovs ir muzikants, atstāja viņu ar ģimeni Sargatskas rajona centrā — kultūras dzīves mērķim. Viktoram nekas neatlika, kā steidzami apgūt akordeona spēli.

«Sākumā irējam kaktu svešā mājā, bet, sakrājuši naudiņu, nopirkām savu, pieticīgu mājokli,» atceras Viktors. «Mēs ar tēvu un trešais muzikants Miņka izveidojām orķestri. Aģitbrigādes sastāvā uzstājāmies partijas sapulcēs, sniedzām koncertus svētku dienās. Par mūsu transportu kalpoja vērsi, vēlāk kravas mašina. Tēvs spēlēja vijoli, es — akordeonu. To laiks mēs nepazinām notis — glāba tikai muzikālā dzirde. Viss bija labi, tikai līdz zināmam laikam... Rajona komitejā parādījās jauns sekretārs, kurš proletāriešu kultūru audzināja masās. Viņš paziņoja, ka akordeons ir pakļaušanās Rietumu kaitīgajai ietekmei, tāpēc arī darbaļaužu morāles samaitāšana. Vispār trimdniekiem nav vietas kultūras namā.»

Ko darīt? Sitiens, kā saka, zem jostasvietas. Viktors aizgāja par mācekli pie pulksteņmeistara uz invalīdu arteli, tēvs uz rūpkombinātu, kur taisīja ratus. Starp Pievolgas vāciešiem un ukraiņiem dzīve viņiem bija ciešama, un drīz vien jauno akordeonistu uzaicināja uz bērnu namu audzinātāja amatā, bet faktiski — par muzikantu. Septiņarpus gadus Nikodīms Vorslovs rakstīja sūdības uz Maskavu un Rīgu, bet iznākumā vēstules nokļuva pie tiem, kuri bija iekļāvuši viņus izsūtāmo sarakstos.

Tad notika brīnumi, kārtējā vēstule nonāca pie paša Viļa Lāča, un ar valdības

vadītāja iejaukšanās trimdniekiem Vorsloviem tika atļauts atgriezties dzimtenē, taču bez mantas atgūšanas. Sākumā atbraucēju ģimene apmetās pie radiem, un viņus atkal izglāba mūzika. Spēlējot kāzās, Vorslovi lika kapeiku pie kapeikas, rubli pie rubļa, un drīz vien nopirka daļu stūra mājas. Pašu spēkiem izremontēja to, un sākās salīdzinoši normāla dzīve. Radās iespēja apgūt nošu rakstību. Kad Viktors kļuva par profesionālu muzikantu, viņam izdevās iekārtoties darbā Krāslavas kultūras namā. Tālajā 1959. gadā viņš izveidoja pilsētā pirmo estrādes orķestri. Slava par talantīgo muzikantu sasniedza Rīgu, kur viņš arī četrus gadus vadīja rūpnīcas orķestri. Vēlāk viņu pārņēma skumjas un gribējās atgriezties mājās, ko viņš arī darīja un kļuva par kultūras nama māksliniecisko vadītāju. Un turpināja vadīt estrādes orķestri līdz 1975. gadam, arī vēlāk piepelnījās par akordeonistu gan restorānā «Daugava», gan kultūras namā, spēlēja pat republikāniskajā sarikojuma deju konkursā.

Lūk, ko par cilvēku ar iedzimtu muzikanta talantu stāsta viņa kolēģis Edmunds Gekišs: «Viktors Vorslovs, bez šaubām, ierakstīja spilgtu rindu pilsētas estrādes mūzikas kultūras vēsturē. Pirmā estrādes orķestra izveidotājs un talantīgais vadītājs, kurā laimējās spēlēt arī man. Akordeons, divas taures, četri saksofoni, trompete, ritma grupa. Tajos laikos tā bija sensācija! Bet cik lieliskas instrumentācijas orķestrim rakstīja talantīgais vadītājs. Mūsu orķestris ar trim četriem solistiem sekmīgi sniedza vieskoncertus, apbraukājot visu Latgali, sevišķi sirsnīgi krāslaviešus uzņēma Daugavpili. Viktors ir pilsētā pirmais profesionālais akordeonists, kuram visa dzīve — mūzika, mūzika un vēlreiz mūzika...»

...Tam grūti noticēt — pirmās grupas invalīds pārkāpis 80 gadu sliekšni. Un turpina cīnīties ar visām kaitēm starp saviem uzticamajiem draugiem — mūzikas instrumentiem. Savu pirmo akordeonu viņš remontēja vēl Sibīrijā, bet turpmāk meistars, dodot īpašu priekšroku slavenās firmas «Hohner» mūzikas instrumentiem, nenogurstoši meklēja, laboja un restaurēja Vācijas ražojuma akordeonus. Ar gandarījumu un pat ar baudu: akordeons, akords, noslēpumaina skaņu burvība... Ar gadiem restaurācija un uzskāpošana kļuva par viņa galveno dzīves jēgu. Lai panāktu skaņu harmoniju, par maz būt apveltītam ar muzikālo dzirdi, ir vajadzīgs meistara talants, kas atklājās pēc gadiem. «Katrš akordeons vai bajāns — tā ir vesela vēsture, un instrumentam dāvātā otrā dzīve nedrīkst būt sliktāka par pirmo,» uzskata meistars «zelta rokas». Un piebilst: «Uzskāpojumam jābūt kā rūpnīcā ražotajiem!» Tā viņam arī izdodas, un pasūtījumu netrūkst. Latvijā viņš sen, ļoti sen iemantojis labu slavu. Viktors godīgi atzīstas, ka ilgu mūžu viņam dāvāja mūzika. Palīdzība akordeoniem un bajāniem atgūt skaņu harmoniju meistaram allaž sagādā gan jaunu prieku, gan kārtējo uzvaru pār sevi. Cītīga nodarbe novirza viņa uzmanību no

● Sibīrietis, iesācējs akordeonists Vitolds Vorslovs.

● Fotografija no Omskas laiku albuma.

● Latgales kāzu muzikanti Nikodīms un Vitolds Vorslovi, Eduards Grundāns.

sāpēm, aprimst arī pāridarījuma rūgtums — piecus gadu desmitus viņam nācies dzīvot ar «tautas ienaidnieka» zīmogu. Bez vainas vainīgais. Novēlotā rehabilitācija ir kā izsmieklis.

Palicis arī aizvainojums uz ārstiem: kļūt par invalīdu jaunībā ir visbriesmīgākais likteņa trieciens. Kas būtu ar viņu, ja nebūtu uzticamā drauga — akordeona...

Kad sāp sirds un nav vairs spēka, muzikants no Dieva ņem rokās instrumentu, un tad garie, smalkie pirksti ierasti viegli slīd pār akordeona taustiņiem. Plūst apburoša mūzika — tango «Poēma» vai valsis «Skumjas». Viņa jaunības melodiskās ainas, kas rada smeldzi sirdi. Un pirmā

Krāslavas estrādes orķestra dibinātāja slavas apliecinājums.

«Mūzika ir mana laime un mans glābiņš,» uz atvadām teic apbrīnojams cilvēks, kura smagais liktenis nav nekas cits kā dzīves mīlestības un virišķības pārliecinošais piemērs. Un uzticība iemīļotajam darbam.

«Ezerzeme»

● REKLĀMA

DOTNUVOS PROJEKTAI
Ielūdz Jūs uz
traktoru un lopbarības
sagatavošanas tehnikas
demonstrējumiem
2012. gada 14. jūlijā
Sākums un pulcēšanās plkst.
10:30
Z/S „Kalmes”, Rožkalnu pagastā,
Vārkavas novadā
Kverneland Spearhead

Visas dienas garumā
norisināsies Case IH,
Kverneland un Spearhead
lauksaimniecības tehnikas
demonstrējumi – traktorteh-
nika, lopbarības
sagatavošanas un augsnes
apstrādes tehnika.

Vairāk informācijas
SIA „Dotnuvos projektai”
Inga Freimane
Mob.tālr.: 26482874
Ivans Ivanovs
Mob.tālr.: 29452321
Lauris Lipenītis
Mob.tālr.: 27710894
Viesturs Dumārovs
Mob.tālr.: 20281103

www.dotnuvosprojektai.lv

Saeima galīgajā lasījumā pieņem būtiskas izmaiņas administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā

1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (APK), kas paredz likumā iekļaut jaunu procesuālo regulējumu, lai nodrošinātu vispārējās jurisdikcijas tiesām iespēju skatīt administratīvo pārkāpumu lietas, piemērojot tikai APK paredzēto regulējumu, kā arī ievērojot pieeju, kas ir ietverta kriminālprocesuālajos principos.

Grozījumi izdarīti, ņemot vērā, ka no šī gada 1. jūlija mainīta administratīvo pārkāpumu lietu piekritība no administratīvajām tiesām uz vispārējās jurisdikcijas tiesām.

Personu administratīvi sodot par prettiesisku rīcību, soda piemērošanas process pēc būtības ir pielīdzināms kriminālprocesam, tādēļ administratīvo pārkāpumu lietās privātpersonai jānodrošina līdzvērtīgas procesuālās garantijas kā kriminālprocesā, norāda likumprojekta autori.

Saglabājot līdzšinējo principu, amatpersonas vai institūcijas pieņemtu lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā persona, kura saukta pie administratīvās atbildības, kā arī cietušais varēs pārsūdzēt augstākā iestādē. Savukārt augstākās iestādes pieņemtu lēmumu būs iespējams pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā. Šīs tiesas nolēmumu apelācijas kārtībā varēs pārsūdzēt apgabaltiesā. Apelācijas instances nolēmums administratīvā pārkāpuma lietā nebūs pārsūdzams un stāsies spēkā tā sastādīšanas dienā.

Jaunā likuma redakcija būtiski pagarina termiņus, kādos var skatīt administratīvos pārkāpumus. Lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā varēs uzsākt ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Savukārt lietvedību lietās, kas saistītas ar pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā un priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu pārkāpumiem, varēs uzsākt ne vēlāk kā divu gadu laikā.

Saskaņā ar līdzšinējo likuma redakciju administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, — četru mēnešu laikā no tā atklāšanas dienas.

APK grozījumi arī nosaka, ka vienīgi tiesa varēs lemt par vainīgā pienākumu atlīdzināt mantisko zaudējumu, kas personai nodarīts administratīvā pārkāpuma rezultātā. Patlaban vienlaikus ar administratīvā soda uzlikšanu pašvaldību administratīvās komisijas var lemt par vainīgā pienākumu atlīdzināt mantisko zaudējumu līdz piecdesmit latiem, bet rajona (pilsētas) tiesas tiesnesis — līdz divsimt latiem.

No likuma izslēgta norma, kas paredz tiesības pašvaldību pilnvarotām personām, tostarp privātpersonām, veikt pārkāpēja aizturēšanu, jo šāds regulējums ir pretrunā ar likumības principu. Modernizējot Administratīvo pārkāpumu kodeksu, no likuma svitroti tādi tiesību institūti, kas aizskar personas tiesības uz brīvību, piemēram, pārkāpēja atvešana. Arī likumā līdz šim ietvertais pierādīšanas standarts

bija novecojis un neatbilda krimināltiesību izpratnei par to, kādas metodes izmantojamas personas vainas pierādīšanai.

Vairākas likumprojekta normas vērstas uz to, lai taupītu resursus un paātrinātu lietu izskatīšanu. Piemēram, apelācijas instances tiesā administratīvo pārkāpumu lietas paredzēts skatīt rakstveida procesā. Likuma grozījumi arī ievērojami samazinās blakus sūdzību iesniegšanas iespējas par iestādes vai tiesas lēmumiem. Tāpat administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu augstāka iestāde varēs atcelt pēc savas iniciatīvas, ja tas ir prettiesisks.

Ja uzsāka lietvedību pret nepilngadīgo, likums nosaka iestādei obligātu pienākumu uz lietas izskatīšanu uzaicināt viņa likumisko pārstāvi. Tas nepieciešams, ņemot vērā, ka nepilngadīga persona nevar pilnvērtīgi īstenot savas tiesības un pienākumus. Vienlaikus nepilngadīgo administratīvo pārkāpumu lietas skatīs slēgtās sēdēs.

Saeima arī atbalstīja Juridiskās komisijas priekšlikumu atcelt minimālo naudas soda apmēru par autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanu. Turpmāk fiziskajām personām tas būs līdz piecīpšim latiem, bet juridiskajām personām — līdz piectūkstoš latiem. Saskaņā ar līdzšinējo likuma redakciju pat par maznozīmīgiem autortiesību pārkāpumiem bija jāpiemēro naudas soda minimālais apmērs, kas fiziskajām personām bija noteikts 200 latu, bet juridiskajām personām — 500 latu.

Latvijā straujākais ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaita samazinājums ES

Saskaņā ar datiem, kurus publicējis Eiropas Komisija, Latvijai aizvadītajos 10 gados izdevies visievērojamāk samazināt ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo cilvēku skaitu. Ja 2001. gadā bojāgājušo skaits uz vienu miljonu iedzīvotāju Latvijā bija lielākais ES, tad tagad tas, samazinoties par vairāk nekā 60%, pietuvojies ES vidējam rādītājam.

Visā ES panākumi pērn, salīdzinot ar iepriekšējiem 10 gadiem, kļuvuši pieticīgāki. Turklāt, piemēram, Vācijā un

drošības ziņā. Joprojām nekrītas bojāgājušo motociklistu skaits.

ES transporta komisārs Sims Kallass sacīja: «Uz Eiropas ceļiem joprojām ik dienas iet bojā aptuveni 85 cilvēki. Tas ir nepieņemami. Mums būs strauji jāuzlabo panākumi ES un valstu līmenī, lai sasniegtu mērķi, proti, līdz 2020. gadam vēlreiz uz pusi samazināt negadījumos bojāgājušo skaitu. ES līmenī 2012. gadā esmu iecerējis īpaši pievērsties motociklistu nāves gadījumu skaita samazināšanai. Pašreizējā tendence ir jāaptur, bojāgājušo skaitam jāsamazināties.»

Situācija Latvijā

2001. gadā Latvijā uz miljons cilvēkiem bija 236 ceļu negadījumos bojāgājušie, 2010. gadā — 97, bet 2011. gadā — 80 bojāgājušie. 10 gadu laikā sasniegts 61% samazinājums.

Beļģijā (attiecīgi 7% un 4%), kuras jau tā atpaliek ceļu satiksmes

Pēdējā desmitgadē, istenojot ES Ceļu satiksmes drošības

ricības plānu, gūti panākumi — negadījumos bojāgājušo skaits samazinājies par gandrīz 45%, tādējādi tika izglābtas vairāk nekā 125 000 dzīvību.

ES Ceļu satiksmes drošības rīcības programma paredz virkni pasākumu transportlīdzekļu, infrastruktūras un ceļu satiksmes dalībnieku rīcības uzlabošanai.

Programmas septiņi stratēģiskie mērķi ir šādi:

- ✓ uzlabot kravas automobiļu un vieglo automobiļu drošību;
- ✓ būvēt drošākus ceļus;
- ✓ izstrādāt intelektiskus transportlīdzekļus;
- ✓ noteikt stingrākas prasības

vadītāja apliecības iegūšanai un autovadītāju apmācībai;

✓ pastiprināt noteikumu ievērošanas kontroli;

✓ veikt pasākumus ceļu satiksmes negadījumos cietušo traumu mazināšanai;

✓ pievērst pastiprinātu uzmanību motociklistiem.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Alkohola lietošana sabiedriskā vietā nav pieļaujama

Neskatoties uz to, ka pašvaldību saistošajos noteikumos ietverti punkti, kas aizliedz personām uzturēties sabiedriskā vietā ar atvērtām alkoholisko dzērienu pudelēm un lietot grādīgos dzērienus, policistiem nākas konstatēt, ka ne visi šo liegumu ievēro. Pie tam policisti konstatē reibumu arī nepilngadīgiem jauniešiem.

Kā informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Priekuļu iecirkņa priekšnieks Aigars Salenieks, 29. jūnijā Līvānos ar atvērtu alkohola pudeli apturēts 1965. gadā dzimis vīrietis.

30. jūnijā Priekšos kādā nakts atpūtas vietā policisti atklāja, ka 1994. dzimis nepilngadīgs jauniešs atrodas alkohola reibumā. Pūsim par to sastādīts administratīvais protokols.

4. jūlijā Priekšos stīprā alkohola reibumā sabiedriskā vietā tika apturēts kāds 1979. gadā dzimis vīrietis. Pie tam šāds gadījums bija atkārtoti gada laikā. Par to sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Iecirkņa priekšnieks uzsver, ka pastiprināta uzmanība likumpārkāpumiem, kas saistīti ar alkohola lietošanu sabiedriskās vietās, tiks pievērsta arī turpmāk.

Tas nekas, ka ar velosipēdu...

Velosipēdu vadītāji, kurus policisti aptur, braucot ar riteņiem alkohola reibumā, brīnās par sodu bardzību, jo neapzinās savas rīcības iespējamās smagās sekas. Tā 29. jūnijā policijas darbinieki Līvānos apturēja kādu 1971. gadā dzimušu velosipēdistu un konstatēja, ka alkohola reibums ir 2,4 promiles. Vīrietis gaida sodu.

Atrada nelikumīgi uzglabātas patronas

Sadarbībā ar Latgales reģiona pārvaldes kolēģiem Priekuļu iecirkņa darbinieki Riebiņu novada Rušonas pagastā 29. jūnijā veica pārbaudi kādā vietējā mednieka mājās. Lai gan bija plānots pārbaudīt, kā tiek uzglabāts medību ierocis, tika atklāts, ka vīrs mājās nelikumīgi glabā patronas. Par konstatēto uzsākts kriminālprocess.

Nepilngadīgos jāpieskata stingrāk

1. jūlijā ap pulksten 2.50 policijas darbinieki Līvānos uz ielas satapa 1996. gadā dzimušu jauniešu. Nepilngadīgais atradās uz ielas nakts laikā viens pats, bez vecākiem. Par to tika sastādīts administratīvais protokols.

Acimredzot ir pieprasījums

2. jūlijā policijā tika saņemta informācija par to, ka Vārkavas novada Rožkalnu pagasta Arendolē no gāzes balonu glabātavas nozagti astoņi gāzes baloni. Tie bijuši uzpildīti, bet zādzības notikusi, sabojājot glabātas piekaramo atslēgu. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

Iedzīvošanās kāre lielāka par nāves briesmām

2. jūlijā policijai tika ziņots, ka Riebiņu novada Silajāņu pagastā no elektrotransformatora punkta nozagtas dažādas transformatora detaļas. Acimredzot zagļus tik ļoti vilināja krāsainais metāls, tik liela bija iedzīvošanās kāre, ka viņi pat nedomāja par nāves briesmām, kādām pakļāva sevi, zogot detaļas vietā, kas atrodas zem sprieguma. Par notikumu uzsākts kriminālprocess.

Vandāļi un huligāni no kaimiņu novada aizturēti

Jau informējām, ka 11. jūnijā Riebiņu novada Silajāņu pagastā pamatskolas teritorijā bija uzdarbojušies vandāļi. Toreiz ar visām saknēm tika izrauti 18 tūju stādi, norauta plāksne ar skolas uzrakstu un pazudis pie izglītības iestādes izkarinātais karogs.

Policijas iecirkņa priekšnieks A. Salenieks informē, ka 2. jūlijā risinājušies līdzīgi notikumi, vienīgi vieta cita — pie Silajāņu pagasta pārvaldes ēkas, kur salauzts valsts karoga kāts, sabojāts sols un nozagts valsts karogs.

Veicot operatīvos pasākumus un izmeklēšanas darbības, par vandālisma gadījumiem policija aizturēja divas nepilngadīgas personas no Rēzeknes novada. Kaimiņu puīši vēl ir nepilngadīgi, jo dzimuši 1996. gadā.

Izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka minētās darbības veiktas huligānisku motīvu dēļ. Lai slēptu notikušā pēdas, jaunieši norautos karogus sadedzinājuši.

Visas minētās darbības policija klasificējusi kā zādzības, mantas bojāšanu un valsts simbola zaimošanu. Skaidrs, ka puīšiem draud pamatīgas nepatīkšanas.

Netālu no Priekšiem reģistrēta avārija

Ceļa Priekš — Līvāni 3. kilometrā 4. jūlija vakarā ap pulksten 21.00 pie Moskvīnas 1968. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Audi A4, neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu un rezultātā nobrauca no ceļa. Automašīna apgāzās. Šoferis un 1976. gadā dzimis pasažieris negadījumā guvuši dažāda smaguma traumas, tāpēc medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāti Daugavpils slimnīcā. Negadījuma apstākļi tiek noskaidroti.

Nozaga automašīnu

Nakti uz 5. jūliju Priekšos no kādas privātmājas teritorijas nozagta apvidus automašīna Mercedes. Uzsākts kriminālprocess.

Aglonas novadā zaga elektrību

5. jūlijā akciju sabiedrības «Sadales tīkls» speciālisti konstatēja nesankcionētu elektrības pieslēgumu elektriskajiem tīkliem Aglonas novada Šķeltovas pagastā. Notiek lietas apstākļu pārbaude.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

PĒRK METĀLLŪŽŅUS, LIETOTU LAUKU TEHNIKU UN AUTO.
Griežam uz vietas, sveram.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 25969839.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas un gaļas šķirnes lopus.
Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA Latvian Meat iepērk liellopus, jaunlopus, zirgus, aitas.
Tālr. 29161121, Juris.

Pārdos kapu apmales, pieņems pasūtījumus pieminekļu, piemiņas plāksniņu un sētiņu izgatavošanai.
Vēlams iepriekš piezvanīt.
Tālr. 27845942.

Piektdien, 13. jūlijā, 10.00 Veiguru kapi, 10.30 Draudzes, 11.00 Līvānu pilsētas, 12.00 Upenieku, 12.30 Šķaparu, 13.00 Iesalnieku, 13.30 Vecēļu, 14.00 Rudzātu, 14.30 Kivlenieku, 15.00 Sutru, 15.30 Kauparnieku, 16.00 Moskvīnas, 16.30 Vārkavas, 17.00 Pilišķu kapi. **Sestdien, 14. jūlijā, 10.00** Sprindžu kapi, 10.30 Preiļu pilsētas, 10.30 Ivdrišu, 12.00 Priekuļu, 12.30 Lakausku, 13.00 Aizupiešu, 13.30 Anspoku, 14.00 Betišķu, 14.30 Smelteru (Osīšu), 15.00 Pastaru, 15.30 Galēnu, 16.00 Siļukapi, 16.30 Teilānu.

Vecbebru Profesionālā vidusskola
2012./2013. m. g. piedāvā apgūt šādas profesijas:

- ar pamatizglītību, mācību ilgums 4 gadi:
 - ēdināšanas pakalpojumu speciālists,
 - viesmīlības pakalpojumu speciālists,
- ar vidējo, profesionālo vidējo izglītību, mācību ilgums 1,5 gadi:
 - restorānu pakalpojumu speciālists (bārmenis, viesmīlis),
- ar vidējo, augstāko izglītību, mācību ilgums 1 gads, tālmācības programma:
 - biškopsis

Skolai ir dienesta viesnīca, ēdnīca, mācību kafeterna — bārs. Audzēkņi saņem valsts un ESF mērķstipendiju.
Dokumentu pieņemšana līdz 15. augustam.
Tālr. 65133606, 65133600, 65164335.

Ceturtdien, 12. jūlijā, z/s "Flaveri" pārdos dažādas krāsas jaunputnus 3-4 mēn. vecus un dējējvistas 12-14 mēn. vecas. Var pasūtīt pīles, pērļu vīstīņas, paipalas. Tālr. 29419016 (no plkst. 21.00 – 22.00). Silajānos 8.00, Riebiņos 8.15, Preiļos 8.30, Pieniņos 9.15, Stabulniekos 9.30, Polkoronā 9.50, Smelteros 10.05, L. Anspokos 10.20, Priekuļos 10.30, Rudzātos 10.45, Turkos (pieturā) 11.00, Jaunsilavā 11.20, Līvānos 11.30, Rožupē 12.10, Vanagos 12.35, Mačānos 12.45, Vecvārkavā 13.00, Pilišķos 13.20, Pelēčos 13.35, Aizkalnē 13.50, Kastīrē 14.05, Aglonas stacijā 14.20, Aglonā 14.35, Jaunaglonā 14.45.

SIA "ALVSTRE" iepērk dzīvsvaņus:

teles -	līdz Ls 0,80/kg
gaļas šķirnes teles -	līdz Ls 0,90/kg
govis -	līdz Ls 0,95/kg
bulljus -	līdz Ls 1,00/kg
gaļas šķirnes bulljus -	līdz Ls 1,10/kg
piena teļus -	līdz Ls 1,70/kg

kā arī aitas un jērus
Cenas norādītas ar PVN.
T. 651 97414

Pārdod

traktoru MTZ 82 L, 1986 g. izl., maza kabīne.
Tālr. 28481972.

2 nedēļas vecu LB gotiņu. Tālr. 27497712, (zvanīt pēc plkst. 17.00).

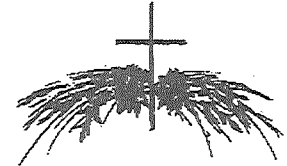
slaucamu govī. Tālr. 27497712 (zvanīt pēc plkst. 17.00).

Jēkabpils mežrūpniecība

- Pērk skuju koku cirsma, samaksa par priedi līdz 30 Ls/m³, par egli līdz 26 Ls/m³.
 - Pērk lapu koku cirsma.
- Mob. tālr. 29249106, 29168689.

LPKS "Baltic Meat Standard" iepērk liellopus, jaunlopus.
Labas cenas.
Ir dažādas piemaksas.
Sver uz elektroniskajiem svariem.
Tālr. 20250289, 63354097.

Pērk skuju koku un lapu koku mežu, cirsma.
Tūlītēja samaksa 6000 Ls/ha.
Tālr. 28874347.

Tavā bērnībā bija tēvs, tāpat kā ir tagad.
Kā vienmēr. Kā mūžīgi mužos būs.
Izsakām līdzjūtību
Ligitai Pauniņai, TĒVU
mūžībā pavadot.
Preiļu novada dome

Dusi saldi, mīlo tētīn,
Mūža miegs lai tev ir salds.
Auklēs tevi rasas rīti,
Ziedi klās un sniedzīgs balts.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Ligitai Pauniņai, no TĒTA
uz mūžu atvadoties.
Preiļu Valsts ģimnāzijas kolektīvs

Daugavpils apkārtnē atklāta kārtējā jaunā augu suga

Daugavpils Universitātes (DU) biologi Daugavpils pilsētas dienvidu daļā, Grīvā, atklājuši kārtējo jauno augu sugu, informē DU Sistemātiskās bioloģijas institūta docents Pēteris Evarts-Bunders.

Šī gada pavasarī DU bioloģijas studentu prakses laikā, kad studenti apgūst pavasara augu daudzveidību, universitātes botānikas speciālisti atrada Latvijas un arī Baltijas valstīm jaunu primulu dzimtas sugu — garkausa vairodzeni (*Androsace elongata*). Sausajā dabiskajā zālājā jaunatrastā populācija ir ļoti dzīvīga, atradnē ir vairāki simti augu. Šis fakts ir pretēji uzskatam, ka Latvijas floru var uzskatīt par samērā labi izpētītu, jo gandrīz katru gadu tiek atrastas līdz šim nezināmas sugas.

Garkausa vairodzene neizceļas ar lieliem izmēriem kā radniecīgās bezdeligactīņas vai gaiļbikšites — šī vairodzeņu suga ir aptuveni piecus centimetrus liels lakstaugš. Līdz šim suga bija zināma no sausiem, atklātiem biotopiem Centrālajā un Dienvidrietumā. Tuvākās agrāk zināmas atradnes bija Polijā, Ukrainā un Krievijas centrālajā daļā.

Pašlaik zinātnieki diskutē par garkausa vairodzenes izcelsmes veidu Latvijā — vai tā ir dabiska un līdz ar to būs iekļaujama aizsargājamo sugu sarakstā, vai arī cilvēka nejausi ievesta. Tomēr vairāku stepju augu sugu atrašana Daugavpils apkārtnē (ozollapu embotīņš, zemais grīslis, zilganā brūnkāte) varētu liecināt par šī auga atradnes dabisko izcelsmi.

Zinātnieks stāsta, ka pēdējo piecu gadu laikā tā ir jau ceturta jaunatklāta vai par izmirušu uzskatītā augu suga, ko Latvijā atklājuši DU botāniķi. Pirms tam tika atklātas lielā najāda, ozollapu embotīņš un dižā gaiļbikšite.

Ne īsti saulespuķe, ne kartupelis

Zieds mazliet līdzīgs saulespuķei, zemzemes daļa — grubuļainam kartupelim. Tāds ir topinambūrs, par kuru dzirdētas atsauksmes arī kā par grūti likvidējamu nezāli. Tas tieša, ka, vienreiz dārzā ieviesti, topinambūri tur paliks tik ilgi, kamēr augsne būs paslēpies kaut mazākais bumbulītis. Tomēr to vajadzētu pieciest, jo labo īpašību diabētiķu kartupelim (arī tā sauc topinambūru) krietni vairāk nekā sliktu.

Paldies Amerikas indiāņiem

Topinambūrs Latvijā un Eiropā ir ienācējs, jo zināms, ka to sākotnēji audzējuši Amerikas indiāņi, bet uz Eiropu bumbulīšus atveduši franču jūrnieki. To vēl dēvē gan par Jeruzalemes artišķu, gan zemes bumbieri.

Jau 17. gadsimtā atklāts, kā topinambūrs ir pilnvērtīgs uzturvielzudēklis, bet Krievijā ticis audzēts kā ārstniecības augs. Tas lietots ap 20 kaišu ārstēšanai. C un B1 vitamīna, arī balastvielu tajā ir vairāk nekā kartupeļos, to ties kaloriju daudz mazāk.

Veci ļaudis atceras, ka par tupeņiem savulaik sauca nevis kartupeļus, bet tieši topinambūrus. Agrāk tie auguši katrā sētā un grūtos laikos — kara vai neražas gados — nodrošinājuši ar vajadzīgo uzturu un vitamīniem. Kaut arī siltummiļi, topinambūru sakneņi spēj ziemot

Fakti

100 g topinambūru satur:
✓ uzturvielas — 79 g, 2,1 g olgbaltumvielu, 0,1 g tauku, 12,8 g ogļhidrātu, 4,5 g balastvielu;
✓ minerālvielas — 3 mg nātrija, 200 mg kālija, 20 mg kalcija, 78 mg fosfora, 0,4 mg dzelzs;
✓ vitamīnus — 0,02 mg A vitamīna, 0,07 mg B1 vitamīna, 0,06 mg B2 vitamīna, 1,3 mg PP vitamīna, 6 mg C vitamīna.
Enerģētiskā vērtība — 57,3 kcal.

Uzziņai

✓ Topinambūros ir vielas, kas palīdz pret aptaukošanos, aterosklerozi, artrītu, nierakmeņiem, mazasinību, piena sekrēcijas veicināšanai barojošām mātēm, pret nogurumu pie palielinātas fiziskās un garīgās slodzes.

✓ Auga vērtīgās sastāvdaļas labvēlīgi iedarbojas uz alerģijas simptomiem, uzlabo gremošanas orgānu darbību, vēlamo bifidobaktēriju attīstības stimulēšanu pie vielmaiņas traucējumiem un stresa izraisītajām sekām. Arī avitaminozes profilaksei un organisma attīrīšanai, uzlabo redzi un tiek ieteikts arī aknu slimību profilaksē.

✓ Inulīnam piemīt īpašība absorbēt kalciju organismā, tāpēc topinambūru iesaka pat osteoporozes profilaksei, arī kā urindzenošu līdzekli un maigu, vēdera izeju mikstinošu līdzekli. Svaigu topinambūru sula normalizē kuņģa skābumu, remdē slāpes, palīdz pret sliktu dūšu, sāpēm kuņģī un zarnu traktā.

augsnē zem sniega, un tieši pavasarī tajos ir viss vērtīgākais.

Salds un derīgs

Topinambūros ogļhidrāti ir inulina formā, kas mazina glikozes līmeni asinīs, tāpēc ļoti noderīgi diabētiķiem gan svaigā veidā, gan vārtīti. Regulāri lietoti, tie arī deldē holesterīna līmeni asinīs, tāpēc šos dārzeņus saviem pacientiem iesaka ārsti.

Kamēr Latvijā topinambūru vietu saredzam vien dārza malīnā, Krievijā tos sekmīgi pielieto piena produktu, piemēram, bieziņa, bagātināšanā, ražo čipsus,

konfektes, sirupu. Vācijā vērtīgajam dārzeņim ir vēl lielāks pielietojums, to izmanto diētisko un diabētiķiem domāto produktu ražošanai, brūvē pat liķieri. 30 līdz 50 grami topinambūru pulvera, izšķīdināti paniņās vai kefirā, dod lielisku sāta sajūtu. Tas noder liekā svara ārstēšanā, nodrošinot lielisku kombināciju — balastvielas, probiotiķus un prebiotiķus.

Topinambūru ziedu tēja ir garšīga gan silta, gan atdzesēta, baudāma bez cukura vai medus, atspirdzinoša, skaisti dzeltenā krāsā.

Izmantoti preses materiāli